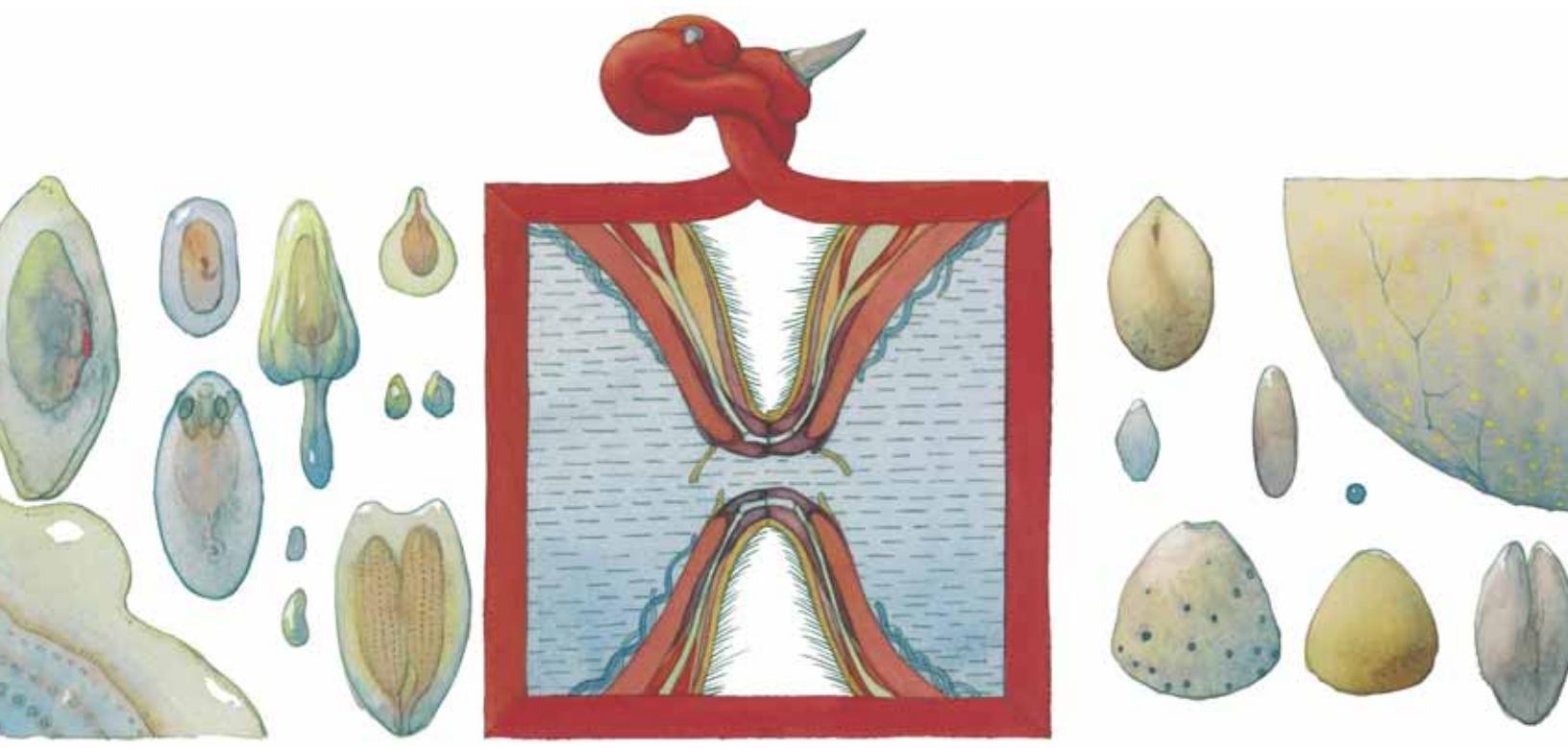

Kako bi sve ove vanjske, već opisane, a i sve one unutarnje, neopisane dijelove tijela, nešto držalo na okupu i dalo im osmišljenu cjelinu, treba nam i kostur. Kostur je čvrst, jako složen mehanizam na koji su obješeni svi organi i dijelovi tijela. Kako smo mi, čudovišta, vrlo raznolika stvorenja, bilo bi pretjerano opisivati mnogobrojne tipove naših kostura. Vjerujem da je sasvim dovoljno znati da su našim kosturima nalik kosturi raznih sisavaca, gmazova, ptica, riba, pa i vaš vlastiti, ljudski kostur. Ako želite o toj temi saznati nešto više, napravite to sami za domaću zadaću koja je u vas, ljudi, jedan od uobičajenih načina učenja.

Svakako, to vam je puno bolje nego sjediti pred televizorom i gledati reklame, stalno prekidane komadićima nekog filma koji ste već vidjeli, samo ga niste prepoznali. Eto, sada bi se opet mogao naći netko prepametan i upitati otkud ja znam da ste vi neki film već vidjeli. E, pa sad ču vam i to reći! Bar 90 posto vaših filmova zapravo su jedan te isti film koji se ponavlja u raznim inačicama. On nije, svidalo se to vama ili ne, napravljen da ga gledate, već da ne gledate probleme koji bujaju oko vas.

Napravljen je i da napravi novce, ali sigurno ne vama osobno. Taj se film zove "Ima filma – nema problema". Stoga ga toliko volite.

Toliko o vanjskom izgledu čudovišta.

Glava VII.

NAČINI RAZMNOŽAVANJA ČUDOVIŠTA

Naravno, i vi znate zašto se čudovišta razmnožavaju, pa na tom pitanju neću gubiti vrijeme. Naprotiv, pojma nemate kako to ona čine, pa ćemo se sada pozabaviti tom zanimljivom temom.

Čudovišta se razmnožavaju na najmanje tri načina. Znam da vas sad zbumjuje riječ "najmanje", pa vam dugujem objašnjenje. Dakle, opravdano prepostavljam postojanje još nekoliko načina razmnožavanja. Gotovo sasvim sigurno postoji i četvrti, vrlo vjerojatno i peti, a moguće je da postoji čak i šesti način. O njima vam, nažalost, ne mogu govoriti jer nekim rijetkim i manje komunikativnim skupinama čudovišta nisam htio, da se izrazim vašim jezikom, zavirivati u bračnu postelju. Stoga mi nedostaju činjenice, a jedna se ozbiljna enciklopedija, poput ove, ne može temeljiti na mojim, ili bilo čijim, maštovitim prepostavkama. Zato je najbolje reći da se oko 2,7 posto čudovišta razmnaža na neutvrđen, ili barem meni nepoznat način.

Zanimljivo i izazovno, zar ne?

RAZMNOŽAVANJE SPOLNO NEODREĐENIH ČUDOVIŠTA

Većina čudovišta, cijelih 67 posto pari se i množi na način koji će sada opisati. On je tipičan za sva čudovišta koja nemaju već rođenjem određen spol. Dakle, ono, u ljudi, životinja i jednog dijela bilja, uobičajeno "muško" i "žensko" ovdje ne postoji od samog rođenja. U tih čudovišta tek parenjem partneri, sasvim slučajno, stječu određen spol. Jedan postaje žensko, to jest buduća majka, a drugom ne preostaje drugo nego postati muško, to jest budući otac. Nakon parenja novonastala ženka vrlo brzo razvije sve potrebne organe za svoju važnu dužnost. Njezin partner postaje muškarac više po svojem položaju, a puno manje po tjelesnim promjenama.

Nakon najviše dvije godine poslije poroda majka izgubi sve "atribute" ženskoga spola i vraća se u stanje u kakvom je bila prije parenja, to jest u stanje neodređenog spola. Isto se događa i s ocem, muškarcem. Obično taj isti par želi imati i sljedeće malo čudovište, pa se ponovno pari. I ovog će puta, naravno, jedan od partnera postati muškog, a drugi ženskog spola. To podrazumijeva da bivša mama sada može postati tata, a bivši tata može ovog puta postati mama. Istina je, ipak, da partneri pri svakom sljedećem parenju imaju sve više šansa da ponovno zarade isti spol. Nakon četvrтog poroda rijedak je slučaj da četverostruka bivša majka novim parenjem postane otac, a četverostruki otac majka. Takvi parovi, nažalost, nemaju sreću steći iskustvo obaju spolova.

Vrlo je rijetko, ali i vrlo zanimljivo da ova čudovišta imaju dvojke. U svim, meni poznatim, takvim slučajevima dvojke su ravnopravno raspoređene među roditeljima, dakle, postoje dvije majke, dvije ženke, svaka s jednim djetetom, a mužjaka nigdje sve do sljedećeg parenja. To znači da postoji mogućnost da isti par čudovišta počne svoju vezu kao zaljubljena bespolna bića, prođe razdoblje kao par istoga, ženskog spola, ponovno postane bespolan, a pri sljedećem parenju postaje par različitih spolova pri čemu partneri, novim parenjem, mogu zamijeniti spol. Svakako, redoslijed mogućih kombinacija može biti različit.

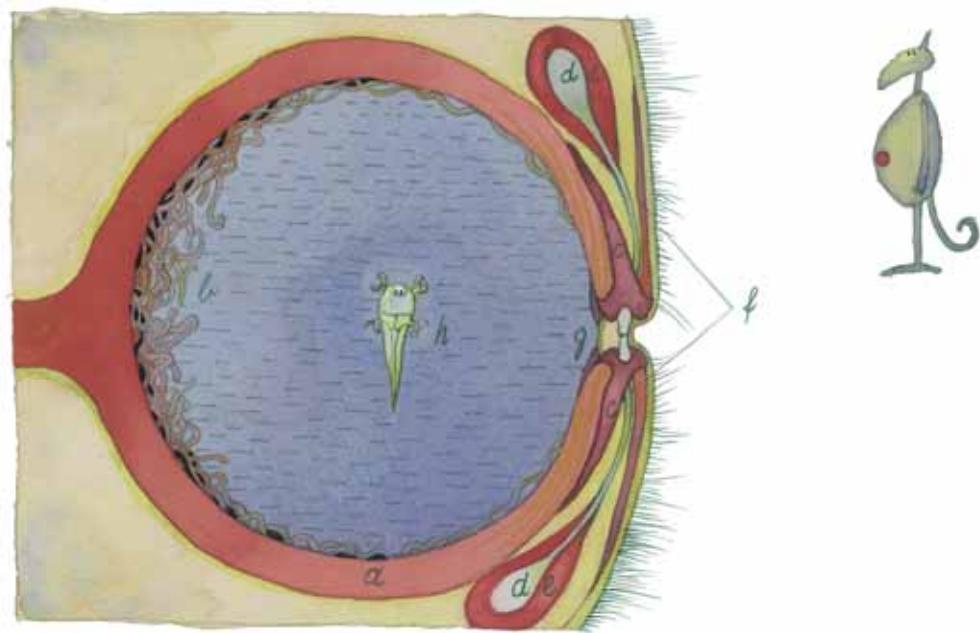
Iz svega toga vrlo je lako zaključiti da su spolovi u velikoj zajednici čudovišta privremeni, zamjenjivi, potpuno ravnopravni, rekao bih — nevažni.

Dobro! Razmotrimo sada sam čin razmnožavanja spomenutih 67 posto čudovišta.

Sva ona imaju iste organe za reprodukciju koji su smješteni tamo gdje vi imate jednu smiješnu rupicu ili brdašce koje se zove pupak. Na tom mjestu, ali s unutarnje strane, nalazi se šupljina poput loptice, gotovo iste veličine kod svih, pa i vrlo različitih vrsta čudovišta. Ona je unutarnjeg promjera oko 4 cm, a jednim je

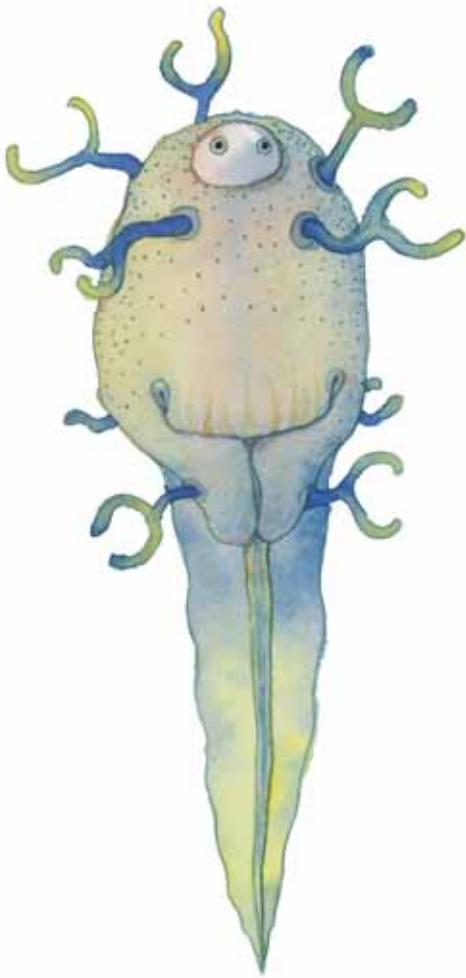
malim otvorom okrenuta van, prema površini. Taj je otvor zarastao kožicom te se gotovo uopće ne vidi.

"Loptica" je ispunjena tekućinom u kojoj pliva, veselo i nemarno, jedan *meduzoid* dug oko 2 mm. On nosi polovicu genetskog bogatstva jednoga od partnera te ima istu zadaću kao vaša jajašca i spermatozoidi. Kako bi se oplodnja izvršila, trebaju se spojiti dva *meduzoida*, jedan koji pripada budućoj majci, a drugi koji pripada budućem ocu. Spojeni i sjedinjeni, moraju se zakvačiti na stijenku "loptice" jednoga od partnera, gdje će se iz njih razviti beba-čudovište. Kada se taj dvostruki *meduzoid* smjestio i nastanio u jednoj od "loptica", tu dolazi do snažnog lučenja ženskih hormona, pa partner-stanodavac postaje majka. Onaj drugi, kojega je njegov *meduzoid* napustio zajedno s tekućinom iz "loptice", dobiva dozicu muških hormona i postaje otac. Njemu se iz početka, neko kraće vrijeme, vrlo spava, a poslije je dosta dugo pomalo nervozan. Nervoza prestaje kad se navikne na svoj novi život koji se uglavnom sastoji od hranjenja majke i djeteta.

"Loptica", organ za razmnožavanje kakav ima 67 posto čudovišta, povećana 2 puta: a) tijelo "loptice", b) kapilarna vlakna za koja će se spojeni meduzoidi zakvačiti, c) unutarnji mišić stezač, zatvarač "loptice", d) komore vakuum-sustava koji se aktivira pri parenju te spaja i veže otvore "loptica" dvaju partnera, e) mišići vakuum-komora, f) vanjski mišić stezač, otvarač, g) kožnata opna kojom je srastao otvor "loptice", h) meduzoid, neproporcionalno povećan 10 puta.

(Desno na malom crtežu vidimo njezin položaj na tijelu.)

Meduzoid, povećanje 50 puta

Tijekom jedne godine nakon parenja otvor šupljine privremenog mužjaka malo-pomalo zaraste, a ona se ponovno ispuni tekućinom. U njoj veselo zapliva jedan novi, mladi *meduzoid* kojemu trebaju dvije do tri godine da sazrije za reprodukciju. Time se praktično završava spolno diferenciran ciklus oca i on se vraća u bespolno, ili bolje, u spolno nerazlučivo stanje.

Majci se odmah nakon začeća zatvori otvor "loptice" i u njoj počinje rasti malo čudovište. Trudnoća, ovisno o vrsti, traje 17 do 20 mjeseci. Majka se silno raduje, svakodnevno gledajući kako njezina "loptica" prerasta u loptu, sve veću i veću. Prije samog poroda zavidno je velika i elastična, a takva će ostati još gotovo godinu dana nakon poroda. Zašto? Zato što će još toliko dugo čudovište-beba provoditi veći dio dana u majčinoj lopti, spavajući. Kad naraste toliko da mu tu postane pretjesno, preselit će se u vanjski svijet, kao što to čine i mali klokani. Od toga se trenutka napuštena lopta smanjuje i zarašćuje joj veliki otvor, nastao pri porodu, koji je dugo služio kao bebina vrata. Nakon toga se s majkom događa isto što i s ocem, samo nešto bržim ritmom. Dakle, i ona ponovno postaje bespolno biće, spremno za sljedeće parenje pri kojemu će, možda, postati mužjak, to jest otac.

Kako bi cijeli ovaj proces tekao ~~lijepo~~ kako sam ga ja opisao, najprije je potrebno da zaljubljena čudovišta jedno drugome probuše kožice na otvorima "loptica". To se naziva običnim dvosmjernim razdjeličenjem, a ono se ponavlja pri svakom parenju. Nije teško zaključiti da u životu čudovišta koja se razmnožavaju na opisan način ima toliko dvosmjernih razdjeličenja koliko i potomaka. Zbog njihove mnogostrukosti ne pridaje im se posebno značenje, kao u nekih ljudskih bića.

Dobro, kad je to dvosmjerno razdjevičenje obavljeno, partneri se srdačno zagrle rukama i nogama, a ako je to moguće, i repom. Pritisnu otvore svojih "loptica" jedan na drugi, čvrsto ih stisnu da *meduzoidi* ne bi iscurili, ili otpelivali u nepoznatom pravcu. Za oplodnju je nužno da oni bubnu jedan na drugoga te da se spoje. Kako bi se taj proces olakšao, zaljubljeni se partneri drmaju, tresu, cupkaju, pa i poskakuju. Neki, oni iskusniji u tim stvarima, katkad izaberu kakvu lijepu, travom obraslu padinu, pa se niz nju, onako zagrljeni, skotrljaju: ding, dong, dang, dung, deng... Ako u travi nema skrivenog granja, čičaka i kamenja, takvo kotrljanje može biti za oplodnju vrlo korisno, a svakako vrlo zanimljivo i dražesno. Tako bar kažu svjedoci.

Sve vrste čudovišta nerazlučivog spola mogu se razmnožavati i s čudovištima određenog spola. Tada, bez dvojbe, bespolno čudovište uzima spol suprotan onome svojega partnera. Pedeset posto ovako nastalih beba nema unaprijed određen spol, 25 posto je ženskog, a preostalih 25 posto muškog spola. Sam čin takvog mješovitog parenja izgleda nešto složeniji, ali vrlo je, vrlo zanimljiv.

RAZMNOŽAVANJE JAJIMA

Sljedeći način razmnažanja, koji prakticira oko 18 posto svih čudovišta, provodi se jajima. Sva su čudovišta ove skupine, već od svojega začeća, ili muška ili ženska, a njihove šanse da promijene spol jednak su ništavnoj ništici. Srećom, to baš nikoga ne muči. S obzirom na to da su spolovi u nas, čudovišta, potpuno ravnopravni, zapravo nevažni, nikada nisam ni čuo da bi neko čudovište poželjelo promijeniti spol, pa čak ni iz puke radoznalosti. Oči moje nikada vidjele nisu čudovište koje blefira da je drugog spola.

Razmnožavanje jajima ima dva uobičajena načina, uz neke malobrojne i zanemarive iznimke. Prvim se množi više od polovice krilatih čudovišta, dakle gotovo sve vrste čudovišta zraka s njihovom bližom i dalnjom rodbinom. Tako se isto razmnažaju i neka beskrilna čudovišta šuma i planina, jedan dio čudovišta bezvodnih krajeva, veći dio čudovišta voda koja ne žive stalno u vodi te poneka od kućnih čudovišta. Na gotovo isti način množe se i ptice, pa pretpostavljam da vam je on već poznat. Ako ga vi, ipak, želite detaljnije proučavati, savjetujem vam da to učinite sjedeći na klupi na nekom od mjeseta za ~~proučavanje razmnožavanja~~ čudovišta. Njih ćete lako naći i prepoznati. Ta se mjeseta zovu trgovci i označena su spomenicima koji vam pomažu razmišljati o vašoj kolektivnoj, slavnoj prošlosti, ili o vašoj osobnoj, problematičnoj budućnosti. Pričekajte tu malo da se pojave simboli mira, to jest golubovi.

Kad ugledate da se jedan golub uspentrao drugome na leđa, obratite pozornost. Oni se upravo pare, odnosno razmnožavaju. Gornji golub, onaj koji snažno

mlatara krilima i trese stražnjicom, muškog je spola. Onaj drugi, donji, spljošteni simbol mira redovito je suprotnog, ženskog spola. S vaše promatračke klupice nije moguće vidjeti sljedeću fazu razmnožavanja, pa ču vam je ja opisati. Spljošteni golub će nabubriti jer u njemu rastu jaja. Kad ih snese, grijat će ih svojim tijelom, naizmjenice s onim gornjim, muškim golubom. Iz jaja će se izleći mali golubovi. Eto, slično čine i čudovišta, ali ona se ne pare na javnim mjestima i ne griju jaja u gnijezdu, već pod svojim krilima. Pritom, naravno, ne lete, pa se to razdoblje stručno naziva dobom *prizemljenja*. Dakle, sasvim običan način razmnožavanja, zar ne?

Muški primjerak jednoga od čudovišta zraka u početku razdoblja *prizemljenja*. Ženski primjerak je odsutan, valjda u potrazi za hranom. Budući roditelji, dobro uhranjeni u vrijeme prije parenja, grijat će pod krilima svoja jaja gotovo tri mjeseca, naizmjenično. U to vrijeme izgubit će oboje gotovo 20 posto tjelesne težine.

Međutim, imamo mi još jedan način razmnožavanja jajima, a taj će vam se sigurno učiniti neobičnim. Za razliku od prvoga, ovdje nema izravnog dodira između dva roditelja. Oni se, najčešće, uopće ne poznaju. To je razmnožavanje jajima na daljinu.

Opisat će ga na primjeru *brzog pustinjskog lukavca*, jedne vrste čudovišta bezvodnih krajeva. Dakle, *brzi pustinjski lukavac* iznimno je brz i lukav. Naraste do 43 cm visine, ali od toga više od polovice otpada na duge noge. Dovoljno je lukav da može unaprijed predvidjeti dolazak pješčane oluje, a dovoljno je brz da joj se može, trčeći, ukloniti s puta. Ako mu se baš ne trči, on se zakopa u pijesak. To nije osobito herojski i sportski, ali je također lukavo. Najveći dio svojega života on provodi trčeći pustinjom gore-dolje, lijevo-desno, tražeći rijetke biljke kojima se hrani. Ako pritom i naleti na čudovište svoje vlastite vrste, a suprotnog spola, družit će se vrlo kratko – protrčat će zajedno, brbljajući, pedesetak kilometara – i to je sve. Sada se, naravno, postavlja sasvim logično pitanje, kako se ta čudovišta pare i razmnožavaju?

Evo, ovako: ženka na svakih 15 do 30 000 pretrčanih kilometara snese jedno vrlo tvrdo, prilično veliko, indigo-plavo jaje sa zaštićenom rupicom na vrhu. To čini, po mogućnosti, na nekom vlažnijem mjestu. Kako bi se iz toga jajeta izleglo malo čudovište, treba ga, najprije, mužjak pronaći i oploditi. Stoga ženka uz jaje odmah posadi sjeme biljke zvane *brzorastući slatki suncobran*, pa otrči dalje trčati svoj život. Ova biljka vrlo brzo naraste, raširi se, zaštiti jaje od prevelike dnevne vrućine i razvije svoje slatke podzemne plodove. Ti su gomolji omiljena poslastica za muške *brze pustinjske lukavce* i još neke njima srodne vrste i podvrste čudovišta.

Kad mužjak, lutajući pustinjom, spazi grm *brzorastućeg slatkog suncobrana*, dotrči, najede se slatkih plodova, odmori se u hladu biljke i, svakako, oplodi jaje. To je njegova omiljena muška dužnost. Od tog trena on postaje budući otac.

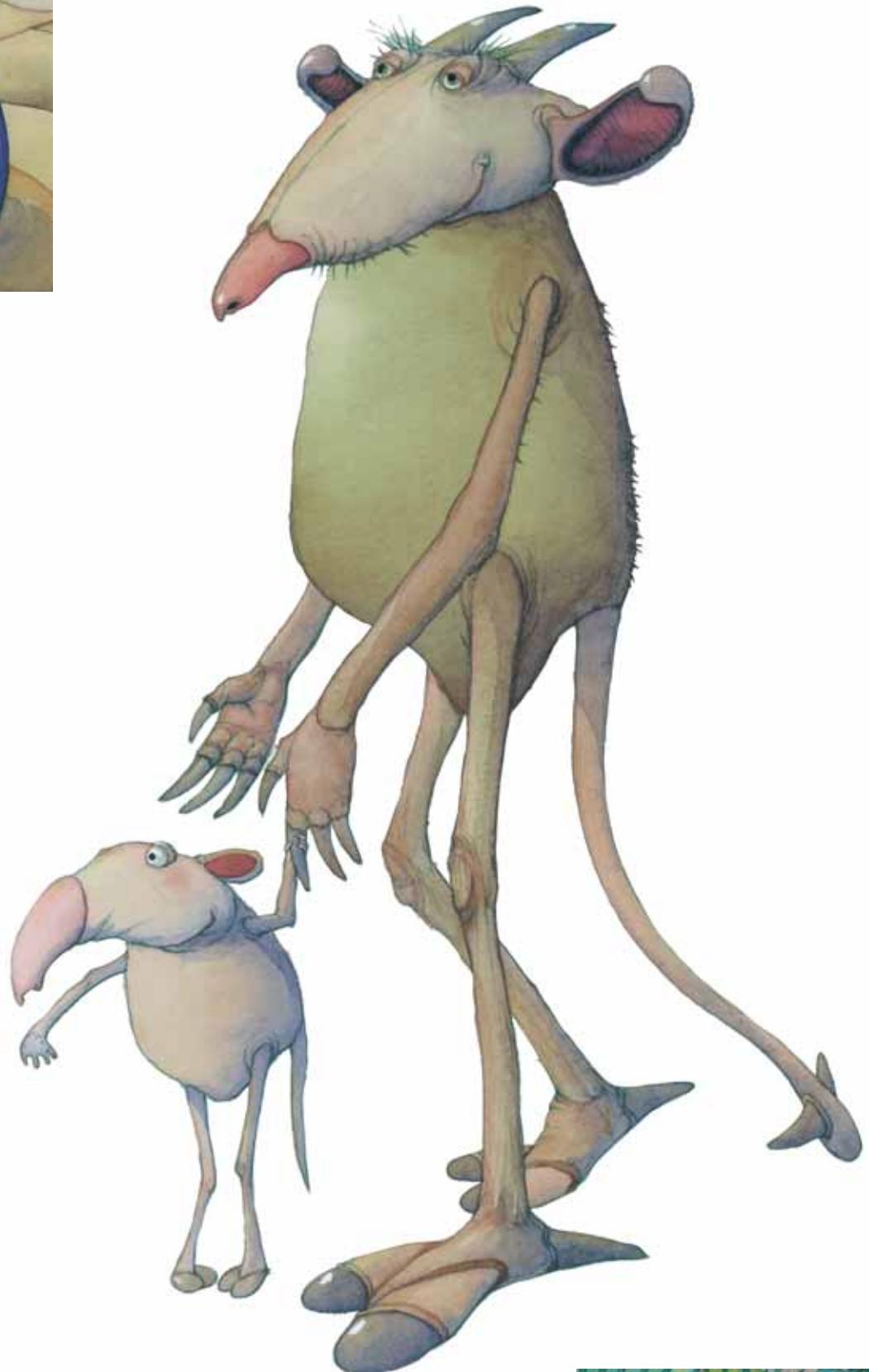
Svakodnevno dotrči u hlad pun gomolja koji bujno rastu još tri do četiri mjeseca. Nakon tridesetak dana tu ga zatekne maleno čudovište koje se iskobeljalo iz jajeta. Ono odmah u ocu probudi očinske osjećaje, pa i osjećaj poželjne dužnosti. Od tog trenutka on prestaje trčkarati naokolo i posveti se, u sjeni *brzorastućeg slatkog suncobrana*, odgoju i učenju svojega djeteta. Nakon nekoliko mjeseci mlado čudovište sa svojim ocem otrči u vama nepoznatom pravcu.

Slika na sljedećoj stranici:

Brzi pustinjski lukavac: ponosni otac, nadobudni potomak, majka nepoznata.

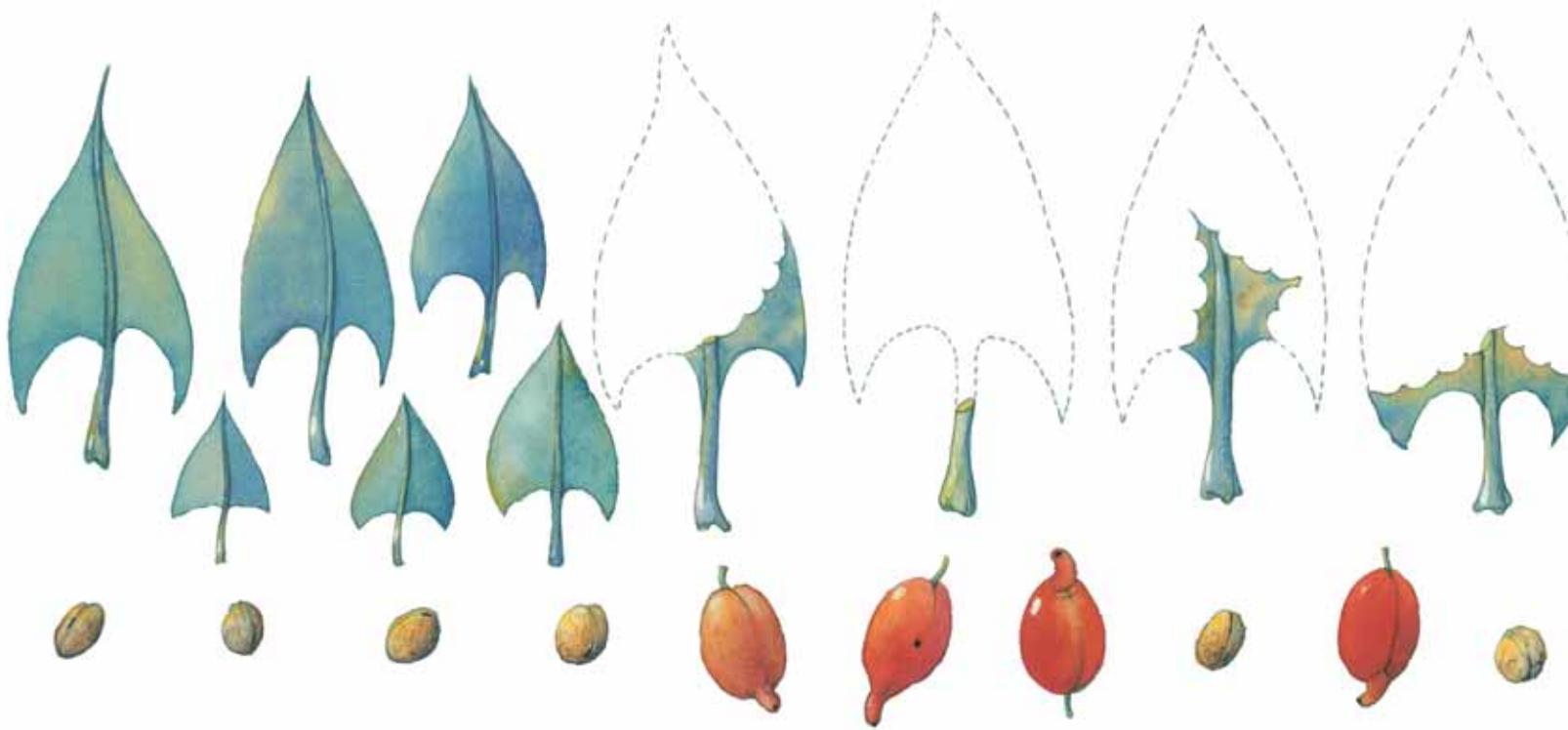
U gornjem kutu lijevo: brzorastući slatki suncobran tri dana nakon polaganja jajeta.

U donjem kutu desno: ista biljka 15 dana nakon polaganja jajeta.

RAZMNOŽAVANJE "À LA SISAVAC"

Treći način, kojim se razmnožava oko 12 posto čudovišta, odgovara onome na koji se razmnožavaju životinje zvane sisavci, pa i vi osobno. Tipičan je za gotovo sva čovjekolika čudovišta, dosta kućnih čudovišta, neka čudovišta šuma i planina, nevelik broj čudovišta bezvodnih krajeva, manji broj čudovišta zraka te poneka čudovišta voda. Pretpostavljam da o tome načinu razmnožavanja gotovo sve znate jer ste i vi tako nastali i došli na svijet. Stoga smatram da nema potrebe opisivati ga.

Glava VIII.

PREHRANA ČUDOVIŠTA

Reći će vam odmah na početku ono najvažnije! Sva su, baš sva čudovišta samo biljojeni, ili, ako vam se tako više sviđa, vegetarijanci. Mi ne ubijamo životinje niti radi hrane, niti iz bilo kojega drugog razloga. Ne krademo im jaja, ne pijemo im ni krv, ni mlijeko. Istina je da jedna naša malobrojna vrsta upotpunjava svoj biljni jelovnik ptičjim perima, ali samo onima koja su sama otpala. Dakle, ne nastojte zlurado zamisliti strašno, zubato čudovište koje halapljivo čerupa kakvu jadnu, izbezumljenu kokoš. Pera kojima se dohranjuje ova vrsta skupljaju na površinama mirnih voda, uglavnom jezera i močvara.

Naše je poznavanje biljnoga svijeta vrlo dobro i temeljito, pa je i naš jelovnik iznimno bogat i raznolik. Vaš je, u usporedbi s njim, jedna tužna, nedorečena, nejestiva, neprobavlјiva mizerija, sklepana od bezrazložno ubijenih i izmrcvarenih biljaka. Pojma nemate koliko su neka vaša jela opasna za zdravlje. Sve to zapravo i nije čudo jer ste vi uvelike izgubili dodir s prirodom, pa i biljnim svijetom. Vi kao da živite u strahu od prirode, okružujete se asfaltom, betonom i željezom, a gradovi vam sve više sliče na velike najlon-vrećice. Iz njih sa strahom izlazite u opasan i nepoznat svijet u kojemu žive strašne, zločeste biljke i opake, smrtonosne životinje, primjerice, žabe i komarci. Naprotiv, mi čudovišta nastojimo živjeti u tom

prirodnom ambijentu. To nam još uvijek uspijeva, unatoč vašim naporima da to okružje pretvorite u golemo smetlište, zvano groblje prirode.

Dakle, tu gdje živimo mi, žive i biljke kojima se hranimo. Poznato nam je najmanje 26 805 jestivih biljnih vrsta. Većinom su to trave, grmolike biljke, razno drveće s hranjivim lišćem ili plodovima, a tu su i brojne vrste lišajeva, mahovina, alga, morskih plodova, gljiva, kaktusa itd. Uz to postoje još 872 rjeđe biljne vrste koje upotrebljevamo kao ljekovito bilje. Za neke važne lijekove rabimo još 97 rijetkih biljaka od kojih ljudi poznaju samo 19. Na koncu, postoji i 17 iznimno rijetkih vrsta o kojima vi ne znate baš ništa. One su za nas posebno dragocjene, pa ih brižno njegujemo i čuvamo već tisućljećima. Dajemo ih, u jako malim dozama, samo bebama i vrlo starim čudovištima. Velikim dijelom upravo tim biljkama možemo zahvaliti na našoj otpornosti, besprijekornom zdravlju i dugom životu. Svakako, to su vrlo neobične biljke, iznimnih svojstava. O njima vam ne smijem više ništa reći jer bi mnogi od vas napustili svoja žitorodna polja i pojurili kombajnima tražiti eliksir života.

U nas, čudovišta, priprema hrane pregrijavanjem, bilo da je riječ o kuhanju ili o prženju – ne postoji. Nekakva posebna, kulinarska obrada hrane potpuno nam je strana. Mi biljke jedemo svježe ili konzervirane sušenjem na suncu i vjetru. Ako ih je potrebno omekšati, to se čini drobljenjem, usitnjavanjem i prešanjem, a rijetko namakanjem u vodi. Dakle, vrlo jednostavno i bez rizika od požara.

Međutim, za način prehrane postoji niz savjeta i prijedloga, davno zapisanih u Knjizi Velikoga Zakona. Oni su s vremenom postali običaj i navika te ih se čudovišta pridržavaju kao da su nekakva pravila. Ona nas upućuju što, kako, kada i zašto jesti, ali još više kako zaštititi i uzgajati biljke kojima se hranimo.

Slika na sljedećoj stranici:

Ove biljke, rijetke i dragocjene, prikazujemo vam zbog mogućnosti da na njih slučajno naletite. Ta je mogućnost jako mala, ali, ako se ipak dogodi, nikako ih ne dirajte!!! Za to postoje vrlo ozbiljni razlozi koje vam, nažalost, ne mogu navesti.

Primjerice, njima se savjetuje čudovištu da od biljke koja ima 10 listova pojede samo 4, i to ona najstarija lista. Tako će biljka nastaviti živjeti i rasti. Slični prijedlozi, savjeti, odnosno običaji, postoje i za gomolje, korijenje, plodove, cvjetove, grančice, koru i bodljičike pojedinog bilja. Na taj se način izbjegava opasnost da se biljne vrste ugroze, a s druge strane – da se neko čudovište pretjerano udeblja.

Ovdje moram primijetiti da ste i vi, ljudska bića, napisali brojna, ponekad i vrlo dobra pravila za prehranu, ali, baš šteta, gotovo ih se nikada ne pridržavate. Vaša omiljena, a i najbrojnija literatura o prehrani posvećena je životnjama koje najviše volite, dakle, svinjici do pet mjeseci starosti, janjetu na žaru i sitno narezanoj kravici. O njima ste napisali bezbroj tekstova od kojih najčešće čitate one najkraće – recepte i jelovnike, bogato ilustrirane masnim flekama i kolorirane "paradajz sosom". Ta vam je literatura, što se lako može vidjeti, odlična. Odlična za debljanje i popratne pojave. Nažalost, ja vam tu ne mogu pomoći. Vaša je prehrana vaš problem, a moj, moj je sasvim drugi – svako malo se udaljim od teme. Zato, natrag bilju i našoj prehrani!

Ako je neka biljka ugrožena velikim brojem nametnika, sušom, hladnoćom, nekom drugom prirodnom ili vašom vragolijom, čudovišta koja se njome hrane dužna su je zaštiti i sačuvati. Ponekad to zahtijeva velike napore, pa čak i prekid prehrane tom biljkom sve do njezina oporavka. Sjećam se, prije otprilike 200 godina, u jednom velikom dijelu Azije dugotrajne kiše i velike poplave gotovo su potpuno uništile biljku *prugastu niskoleteću mahunu*. Ona se u vrlo malom broju zadržala na nekoliko zapuštenih planinskih terasa. Veliko vijeće čudovišta izvanredno se sastalo i donijelo zaista tešku odluku: tri vrste, pet podvrsta, 27 tipova i nebrojeno puno srodnih čudovišta, koja su se pretežno hranila *prugastom niskoletećom mahunom*, morali su odmah dobrovoljno napustiti opustošene krajeve. Ostala su samo starija čudovišta, malobrojna i vrlo odgovorna.

Ona su uspjela ponovno razmnožiti tu biljku, strpljivo radeći gotovo 80 godina, jedući vrlo malo, uz svestranu pomoć brojnih drugih čudovišta koja je nemaju na jelovniku. Tek nakon toga su se vratila, gotovo sva istog dana, mlađa čudovišta koja su bila privremeno iseljena. I ja, Kakbulznadar, bio sam prisutan tom dirljivom povratku.

Čudovišta koja su, kao vrlo mlada, napustila ove krajeve, toliko su se tjelesno promijenila da ih odrasli, kad su se vratila, nisu mogli prepoznati. To je bilo zaista tužno. Mi, čudovišta, nismo posesivni roditelji, poput većine ljudi, naše potomstvo ne odrasta držeći se roditeljskih skuta, ali ipak je bilo tako potresnih prizora da ih nikada neću zaboraviti. Tada sam shvatio punu težinu odluke Velikoga vijeća te veličinu žrtve i onih ostalih, i onih raseljenih čudovišta.

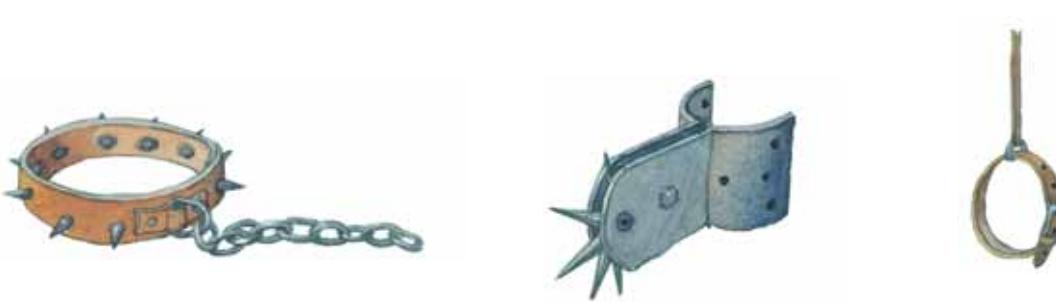
Eto, tako je spašena jedna biljka, jedan maleni dio svijeta u kojemu živimo, i mi i vi.

neki

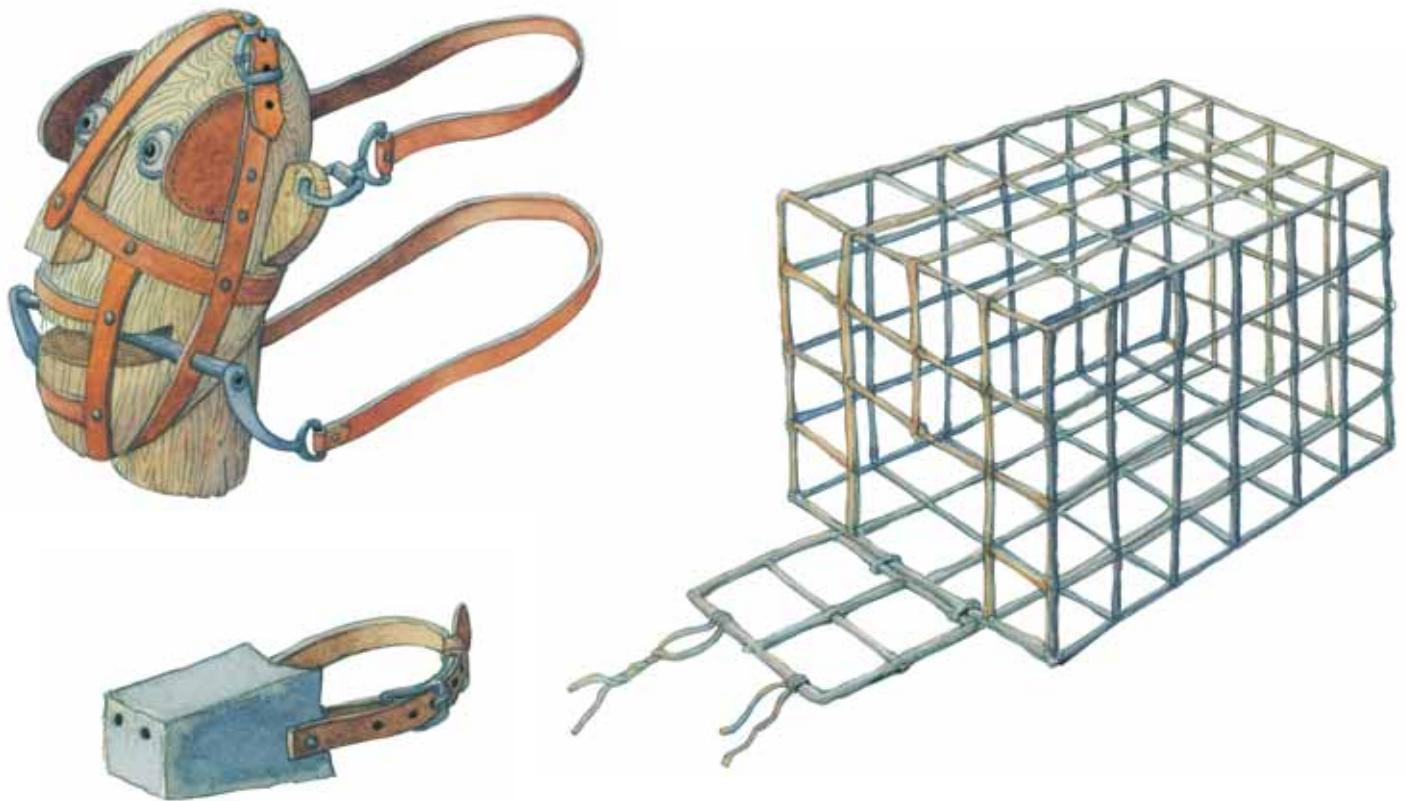
Neće me začuditi ako sada ~~mnogi~~ od vas kažu da je svijet i tako sav obrastao kojekakvom zelenjavom, pa može sasvim dobro živjeti i bez nekakve mahune. Ma, na koncu konca, i vi biste je spasili kada vas to ne bi nimalo koštalo. Međutim, jedna ovako teška i skupa žrtva, kakvu su učinila čudovišta da se spasi "jedna obična biljka", čini vam se potpuno nerazumnom, neprihvatljivom, pa čak i monstruoznom. Upravo tako!

Vi se dosada niste pokazali spremni žrtvovati ni puno, puno manje da spasite puno, puno više.

Vi uvijek očekujete da se žrtvuju neki drugi i da spase što spasiti treba, pa i vas, ako je moguće, od odgovornosti. Što se vas tiče nekakav nasukani tanker iz kojega šiklja nafta u more? Pa nije tanker vaš, nije vaša ni nafta, ni more nije vaše, a ni zagađena obala. Bravo, bravo, dragi ljudski stvorovi, imate pravo, sigurno je to tanker moje tete, čudovišta iz Amazonije. Sigurno je prevozio naftu moje bake za autić mojega sina prvijenca, a zagadio je more moje punice, gospode čudovišta s tibetskih planina, i obalu mojega šogora. Životinje koje su pritom ubijene nisu vaša djeca, već djeca vlastitih roditelja. To čak nisu ni vaše žive igračke koje držite u salonu, zatvorene u kavezici (da vam pjevaju od sreće). Što bi se to vas ticalo? Bravoooo, bravo, ljudski stvorovi, vidim, perete vaše ruke, nije sve to vaš problem.

Neka od običnih pomagala za mučenje vaših "voljenih" životinja. Ona najgora, stvorena za leđa životinja koje vi ljudi svojevoljno nazivate teglećima, nisu stala na ovaj crtež radi veličine i brojnosti modela. Uz pomagala za mučenje, postoje i instrumenti za mučenje; njima kastrirate i sterilizirate "voljene" životinje, ili im, iz estetskih (!?) razloga, režete repove i uši. Ni oni nisu ovdje prikazani – kako bi se izbjegla okrutnost prizora.

Stvarno strahujem da s ovakvim načinom razmišljanja nećete daleko stići, a, nažalost, ni mi jer, eto, živimo na istom planetu. Uz taj strah počeo se u meni rađati i jedan drugi: naime, sada kada znate da mi, čudovišta, postojimo, da se brinemo i žrtvujemo da spasimo ono što je od prirode ostalo, moglo bi se dogoditi da vaše pilatski oprane ruke i prekrižite, očekujući od nas da se mi prihvatimo posla i odgovornosti. Predstavnici ljudskog roda, vrijeme je da shvatite da nitko drugi ne može očistiti toliko koliko vi možete uprljati, nitko ne može popravljati toliko koliko vi možete kvariti, a niti priroda ne može toliko davati koliko joj vi možete halapljivo otimati.

Sada, kada ste saznali ponešto o onome čime se mi čudovišta hranimo, a i ponešto o onome što smo zbog vas prisiljeni gutati, pogledajte malo i kako se hranimo.

Za proces prehrane, odnosno probave, potrebni su i neki organi. Hrana najprije dospijeva u usta gdje se žvače, usitnjava i miješa sa slinom. Tako je i u vas. Sažvakana putuje kroz gornji jednjak ili, ponekad, kroz gornje jednjake prema želucu. U većine čudovišta ona će se na tom putu zadržati bar nekoliko sati u organu koji vi ljudi nemate, a možemo ga nazvati spremištem za fermentaciju. Jedan sličan organ imaju ptice, kao nama već poznati golub, primjerice. Tu će se hrana pripremiti i omekšati za nastavak puta. Dolnjim jednjakom silazi u želudac. Usporedimo li ljude i čudovišta iste visine, vidjet ćemo da sva čudovišta imaju želučić, a bar trećina ljudi želučinu. Kad vi u nju ne biste gurali nepotrebna brda hrane, kao da sljedećeg

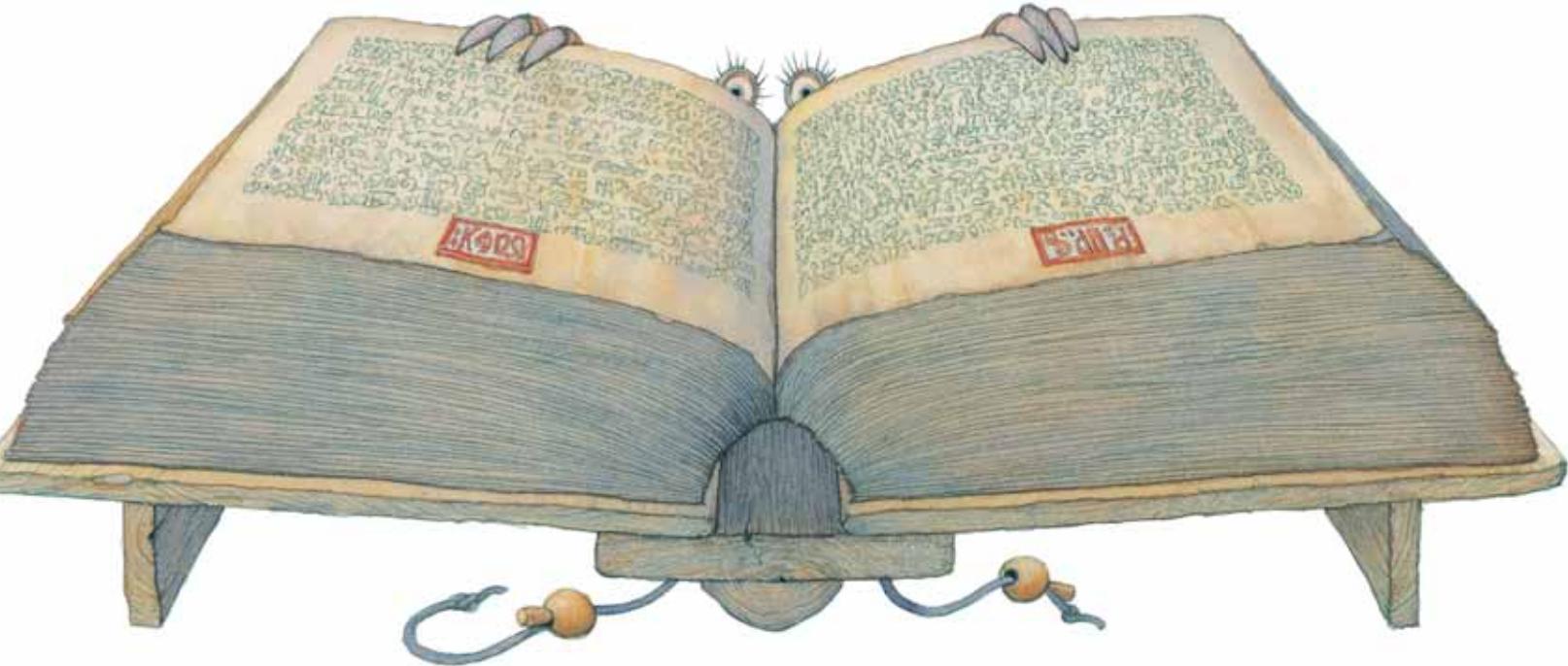
tjedna nećete imati što jesti, imali biste i vi bezopasan i funkcionalan organ za probavu, a ne napuhan stroj za debljanje koji vas, rastući, čini sve više i više nepokretnima, a sve manje i manje zdravima. Kad bi ljudi, bolesni od pretjeranog gutanja, dali svoj prekomjerni dio hrane ljudima bolesnima od pothranjenosti, i jedni i drugi bi bili zdraviji i ne bi se umiralo od gladi. Zašto to nije tako, znate samo vi, ljudska stvorenja. Nama je to potpuno nerazumljivo. Mi nismo nesretni što se hranimo umjерено, gotovo skromno, a skromnost je, ipak i još uvijek, vrlina.

Nakon probave u želucu hrana se seli u ~~vrlo~~ tanko i ~~dugo~~ crijevo. Imate ga i vi, ali je naše puno duže jer se hranimo jedino biljnom hranom. Naše je tanje i nešto drukčije građe, ali iste namjene. Kroz njega hrana putuje, putuje, krivuda, krivuda i napokon stigne, već promijenjenog sastava, oblika, boje i mirisa, u debelo crijevo. Ono će je na kraju obraditi i dati joj završni oblik. Ti se ostaci ostataka po svojem kemijskom sastavu dosta razlikuju od istovrsnih ljudskih proizvoda. Imaju puno više ugljika, kod jedne vrste čak 98 posto, prilično su tvrdi, gotovo suhi, obli, gotovo crni i vrlo su nemametljivog mirisa. U čovjekolikih čudovišta miris je manje nemametljiv, volumen izdašniji, a tvrdoča uvjetna. Kad u njima nema više ništa hranjivo, napuštaju tijelo čudovišta kroz otvor koji se nalazi upravo ispod repa. Ako je čudovište bezrepo, to ne mijenja bitno ni položaj, a ni ime otvora. No, ne pretjerujmo s nepotrebним pojedinostima.

Napomenimo još samo da određen broj čudovišta koji stalno živi u vodi ima različit probavni sustav, prilagođen prehrani algama.

Još nešto što će vas sigurno zanimati: već sam spomenuo da jedna naša vrsta proizvodi kakančice s vrlo visokom koncentracijom ugljika. Danas osnovano pretpostavljamo da su u praprapradavna vremena, dok je Zemlja još bila bogata vulkanima i kraterima, preci navedene vrste, neka praprapračudovišta, obavljali nuždu na ~~najlogičnijim mjestima~~, to jest u kraterčić nekoga, ~~ne~~ baš aktivnog, vulkančića. Kad su se ti pokakani vulkani naknadno aktivirali, kakanci su bili izloženi vrlo visokim temperaturama i tlakovima. Tako stlačeni i prepečeni kristalizirali su se u čisti ugljik, u dijamante. Danas ih vi ljudi uglavnom nalazite u vulkanskim stijenama. Oni prozirni, bezbojni dijamanti potječu od čudovišta potpuno zdrave probave, a oni mutni i obojeni znak su određenih ~~probavnih~~ ~~mentalnih~~ smetnja. I jedne i druge mnogi među vama danas rado nose obješene oko vrata ili o vaše minijaturne ljudske uši.

Eto, to je bilo gotovo sve o prehrani čudovišta.

Glava IX.

VELIKI ZAKON ČUDOVIŠTA

U ovoj *našoj* mojoj knjizi spominjao sam više puta naš voljeni Veliki Zakon čudovišta. O njemu ste ponešto saznali u glavi IV. Ubrzo ćete sazнати nešto više.

Ako možete, sjetite se da su prigodom našega nastanka božji suradnici od Boga *zamolili* - zatražili da stvori zakon koji će urediti odnos čudovišta s ljudskim bićima. Tim je zakonom osiguran naš opstanak, pod uvjetom da se krijemo od ljudi, da izbjegavamo svaki susret s njima i da se ne miješamo u ljudske *sumnje* poslove. Međutim, kao što vi, ljudi, možete vrlo teško zamisliti, nije sve na svijetu nastalo samo radi vas, pa najveći dio Velikog Zakona čudovišta uređuje i usmjerava odnose među samim čudovištima, a to s vama nema baš nikakve veze. Osim toga, jedan su njegov dio naknadno napisala sama čudovišta. Svakako, da biste nas bolje upoznali i da biste se prestali pretjerano, *panično* i nepotrebno bojati našega postojanja, *morate* dobro *trebate* upoznati naš Veliki Zakon.

Veliki Zakon čudovišta sastoji se od osam velikih dijelova. To su:

Prva legenda

Druga legenda

Izvori

Temelji

Poželjne dužnosti i neobvezatna prava

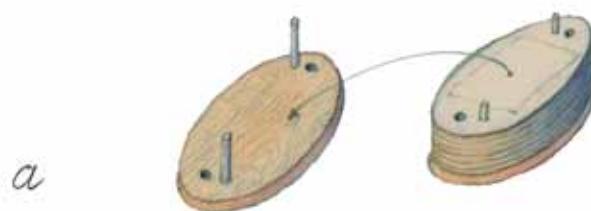
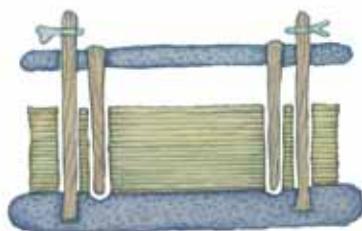
Prijedlozi i savjeti

Veliko vijeće čudovišta

Arhiv

Temelji, Poželjne dužnosti i neobvezatna prava te Veliko vijeće čudovišta djelo su samoga Boga. Ipak, za neke njihove dijelove sumnjamo da su tijekom tisućljeća ~~samo~~ nebitno izmijenjeni. Vjerojatno je do toga došlo nekim meni nerazumljivim pogreškama. Preostali dijelovi u Knjizi Velikoga Zakona čudovišta: *Prva legenda, Druga legenda, Izvori, Prijedlozi i savjeti te Arhiv* napisani su rukom čudovišta i ugrađeni naknadno. *Izvori* i *Arhiv* još su uvijek živi, aktivni dijelovi, koji se i danas nadopisuju. *Izvori* se nadopunjaju, istina, vrlo rijetko, novopronađenim podacima o starijoj prošlosti, ili pak podacima o suvremenim povijesnim događajima, ali tek stotinu godina nakon što su se dogodili. U *Arhiv* se, naprotiv, novi podaci uvode gotovo svakodnevno. U njega je već uvedena i cijela priča koja prethodi knjizi koju upravo držite u rukama.

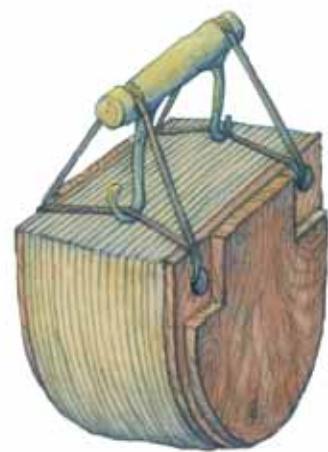
Idealne rekonstrukcije nekoliko vrlo starih oblika Knjige Velikoga Zakona čudovišta: a) Stolni oblik s neobrezanim kaktusovim listovima, "ukoričenim" dvjema kamenim pločama. Lista se prebacivanjem listova s jedne ploče na drugu. b) Nekad su se davno putujući tumači Velikog Zakona čudovišta služili ovakvim prijenosnim modelom, napravljenim od polovica kaktusovih listova začuđujuće finoće, izvana zaštićenih drvenim pločama. c) Tip Haalu-Duku, u prijevodu knjiga-baka, ima već mnoge osobine današnjega, suvremenog oblika knjige, kakav imate i vi, ljudska bića. Veliki i vrlo stanjeni listovi kaktusa obrezani su na iste pravokutnike i presavijeni. Korice su drvene, pomalo nalik maketi kakvoga vašeg supermarketa.

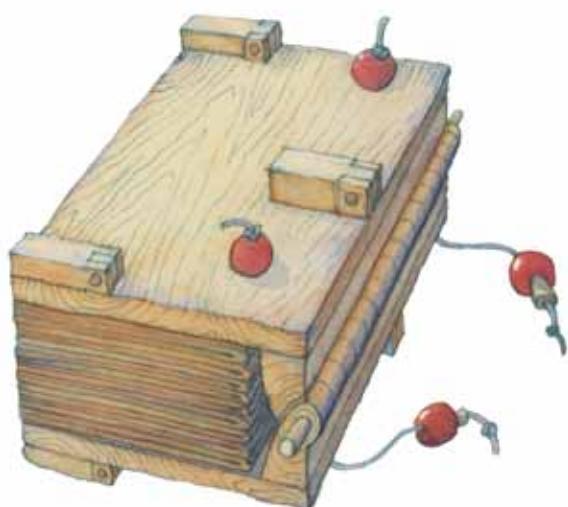
debljina lista 1,2 - 1,6 mm

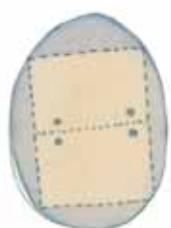
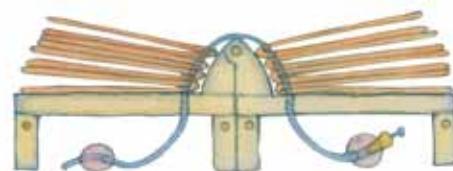
b

debljina lista ne prelazi 0,6 mm

c

PRVA LEGENDA

?
Prva legenda, kao što zname, opisuje nastanak čudovišta. U njoj možemo, ako želimo ~~čejedlačiti~~, pronaći neka ~~pomalo~~ nerazumljiva i ~~gotovo~~ nelogična mjesta, pa se čini da iz početka nije bila sastavni dio našega ~~voljenog~~ Velikog Zakona čudovišta, kakav nam je podario sâm Bog. Iz raznih razloga skloni smo vjerovati da ju je netko naknadno dodao, htijući nam olakšati razumijevanje i tumačenje ostalih dijelova Velikoga Zakona. To, naravno, ~~ne~~ dovodi u pitanje njezinu istinitost i vjerodostojnost. Ona je postala vrlo važan, nezaobilazan dio Knjige Velikoga Zakona čudovišta i zapravo ima ulogu neke vrste uvoda.

Opravdano se prepostavlja da se *Prva legenda* u početku prenosila usmenom predajom. Starija čudovišta su je pričala mlađima i tako je prenošena s jednoga naraštaja na drugi, vjerojatno tisućjećima.

U tom dugom vremenu ona je prošla milijunima puta od usta do uha i obratno, doživjevši pritom ~~mnoge~~ neke promjene.

Neki je pričatelj ponešto preskočio, drugi je bio nadahnut i pun talenta te je ~~ponešto~~ dodao, neki je slušatelj ~~nešto~~ prečuo i poslije prepričavao ~~dručje~~. Takve su se promjene, prirodno, događale u raznim krajevima te su se s vremenom pojatile različite inačice *Prve legende*. To je izazvalo male nesporazume, pa se neko čudovište, još pametnije nego druga čudovišta, dosjetilo da je pročisti i zapiše u Knjigu Velikoga Zakona. *Prva legenda*, tako čista i lijepo zapisana, nije se više mijenjala.

DRUGA LEGENDA

Druga legenda je zbir zapisanih usmenih predaja o davnoj prapovijesti čudovišta. U njoj su skupljene sve priče, mitovi i legende, nastali puno, puno prije nego što su zapisani. Ne može se potpuno sigurno tvrditi da potpuno ~~sigurno~~ ne odgovaraju istini. Smatramo da je to, najvećim dijelom, vjerodostojna prapovijest čudovišta koja počinje neposredno nakon našega nastanka i oslanja se na *Prvu legendu*. Prema svojem opsegu ona je najveći dio Knjige Velikoga Zakona, ako se isključi *Arhiv* koji i danas neprestano raste. *Druga legenda* sadrži čak 3849 pripovijesti, složenih vjerojatnim kronološkim redom. One su međusobno vrlo različite po dužini, načinu pisanja, stilu, a i po jeziku koji se s vremenom mijenjao i razvijao.

IZVORI

Izvori su, po karakteru i namjeni, slični *Drugoj legendi*. Oni su zbornik pisanih dokumenata i svjedočanstava iz povijesnog razdoblja čudovišta. Najčešće su pisani

upravo u vrijeme odvijanja važnih događaja. Tek je njihov mali dio zapisan naknadno, po sjećanju, ili je nastao rekonstrukcijom iz drugih zapisa. Vjerojatno su najstariji zapisi skupljeni i uneseni u *Izvore* odjednom, a oni noviji, nastali u posljednjih 5608 godina, postupno, redovito 100 godina nakon odvijanja opisanog događaja. Taj razmak od jednoga stoljeća osigurava veću objektivnost, pa su ~~neki~~ mnogi od zapisa ispravljeni prije unošenja u *Izvore*, to jest u Knjigu Velikoga Zakona čudovišta.

Ljudskim povjesničarima bilo bi svakako vrlo zanimljivo dokopati se *Izvora*. Sigurno ne zato da bolje upoznaju povijest čudovišta, već stoga da objektivnije shvate prošlost ljudskoga roda. Naime, velik dio zapisa u *Izvorima* govori o događajima koji su najuže vezani uz čovjekove povijesne postolovine.

Nažalost, uobičajena vrsta takvih ljudskih pustolovina upravo su ratovi. Čovječanstvo je uvijek i svuda ratovalo. U tim ludim poklonstvima krvi vi, ljudi, ne vodite računa ni o sebi samima, još manje o drugima, a najmanje o nama čudovištima za čije postojanje dosada niste ni znali. A vidite, baš smo mi bili bezbroj puta nevine žrtve vaših kolektivnih ubijanja i razaranja. Zbog toga je povijest najvećega dijela vaših ratova zabilježena u našim *Izvorima*. Sigurno biste se vrlo začudili kad biste znali koliko su ~~vaša~~ glupost i ~~vaši~~ ratovi odnijeli naših žrtava i upisali tužnih stranica u Knjigu Velikoga Zakona. Ljudski bi rod mogao zaista pocrvenjeti od stida kad bi te stranice prolistao. Crvenjeli bi se brojni narodi kad bi saznali ovdje zapisanu istinu o nekima od "velikana" kojima su podignuli toliko spomenika.

Srećom, u *Izvorima* su opisani i sretniji događaji u povijesti čudovišta, ali oni najčešće nemaju nikakve veze s vama, ljudskim bićima.

TEMELJI

Poglavlje *Temelji* osnova je cijele Knjige Velikoga Zakona čudovišta. Oni su božanski dar. Stoga, naravno, taj tekst nikada nije mijenjan. Ako je napisan rukom samoga Boga, ili nekoga od njegovih, njemu dragih, bliskih i sličnih suradnika, nema se tu što dodati, oduzeti ili promijeniti.

Temelji su zbirka mudrosti koju je Bog lijepo i pametno oblikovao u ~~neku vrstu~~ pravila. Njima se on obraća svakom čudovištu posebno, ali i svim čudovištima zajedno, kao jednoj ~~dragoj, simpatičnoj~~, perspektivnoj, velikoj obitelji. Ta su pravila osnova na kojoj se ~~lako i veselo~~ grade međusobni odnosi čudovišta, naš odnos prema svijetu, prema vama, ljudskim bićima, a i odnos svakoga od nas prema sebi samom. Evo, izvolite sada pročitati pravila *Temelja*. Ona glase ovako:

Životom sam ti ukazao najveću čast. Tvoj život je moj osmijeh, budi ga dostojan.

Ja sam te stvorio takvim kakav jesi, dao sam ti oruđe da se dalje sam stvaraš i razvijaš. Budi odgovoran za sebe, za sve drugo što sam stvorio i za ono što ćeš ti stvoriti.

Od mene uči, nemoj mi se klanjati. Znaj da kokoš koja se stalno klanja pijevcu ne sjedi na jajima i ne može izleći pile.

Sklanjaj se s puta čovjeku, skrij se dobro pred njim. Ako te sretne, neće te kao brata prepoznati, progonit će te sve dok mu se oči ne otvore. Drugi je njegov put da dođe tamo kamo si i ti pošao.

Baciš li i najmanji kamen u vodu, njegovo "buc" čut će se po cijelom svijetu i doprijet će do mojega uha.

Množi se. Ne čini djecu istu kao ti. Pusti ih da budu bolja od tebe.

Osjećaj i misli. Voli i ne boj se biti voljen.

Upoznaj samoga sebe. Ako sa sobom ne možeš živjeti u miru, pobijedi se da bi živio u miru s drugima i sa svime što sam ti podario.

Tvoj sam svijet napučio svakovrsnim plodom. Od ploda koji pojedeš posadi sjeme.

Mjesto tih je tamo gdje ti je sjenka, ali pazi da ona ne padne na drugoga.

Ne zaboravi da mrav ne zna da živi u tvojoj kući, ali ti znaš da živiš u njegovoju.

Znaj da je za crve i najvećim lav obična hrana.

Ne kradi, zamoli!

Nikada ne krckaj orahe tuđim repom. To боли.

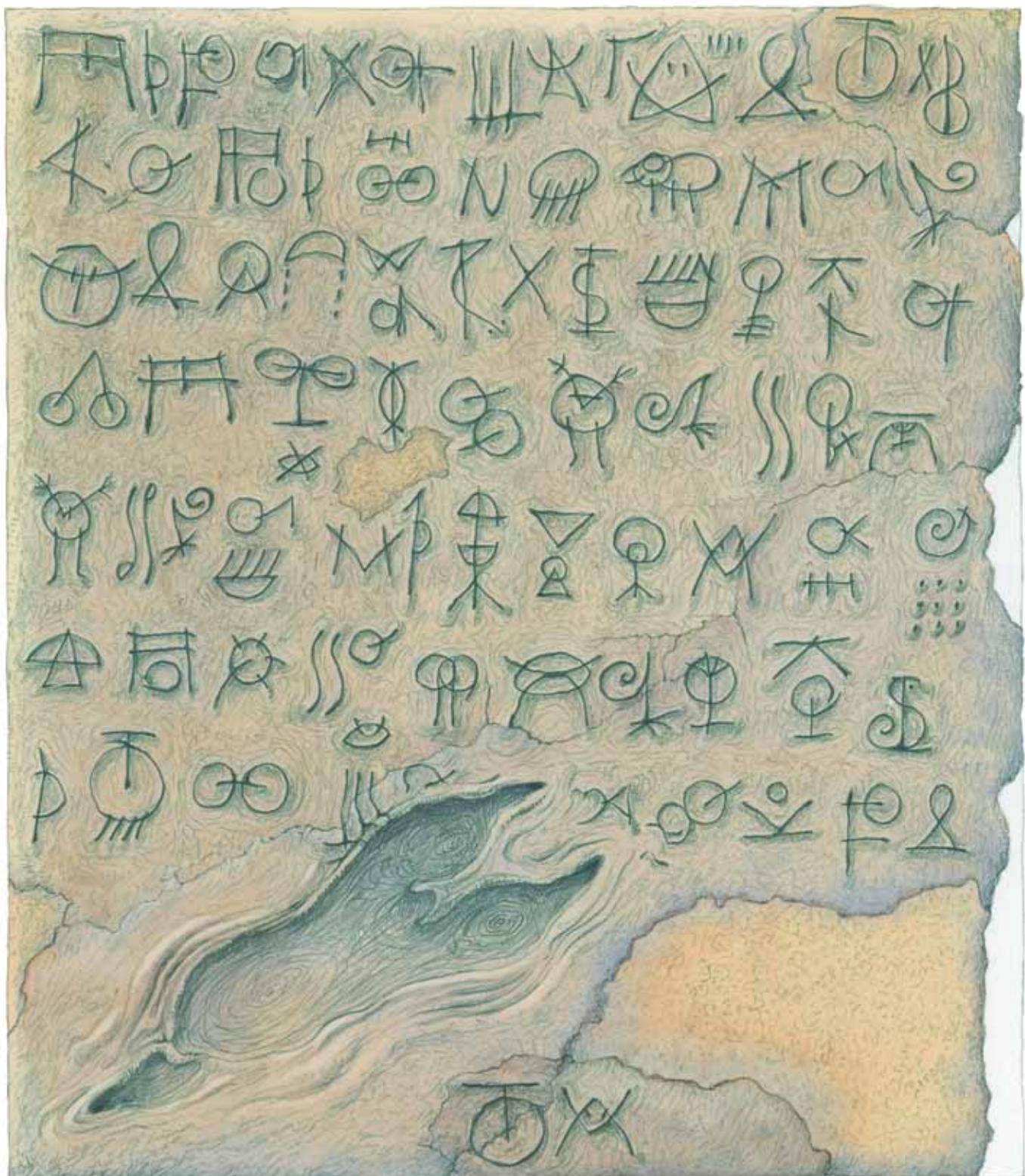
Ne peri stalno ruke, pazi da su uvijek čiste.

Svaki je roditelj tvoj roditelj, a svako dijete tvoje dijete.

Tekstovi pravila iz *Temelja Velikog Zakona čudovišta* pisani su često i izvan same knjige, u različitim materijalima. U Australiji su sačuvana dva cjelovita primjerka, urezana u jednu vrstu blata. Postoje i vrlo stari primjerici, pisani na drvenim podlogama, koji potječu s područja Indije, Afrike, današnje granice Kine i Kazahstana te Kanade.

Pravila pisana kamenom, ili na kamenu, nalazimo u Finskoj, Peruu, Meksiku, Egiptu, na Arapskom poluotoku i drugdje. Jedan ulomak pravila, pisan žicom, nastao je nekad davno na području današnjega SAD-a.

Naš crtež prikazuje dio Australskih pravila — 1 koji vjerojatno imaju više od 7000 godina.

Kako biste o pravilima *Temelja* mogli objektivno suditi, nastojte, ~~ako je to moguće~~, zaboraviti da su ona Božji dar čudovišta, a ne ljudima. Ako ne budete posebno oduševljeni i ne poželite i vi po njima živjeti, nastojte barem shvatiti da su ona potpuno miroljubiva, pa i za vas sasvim bezopasna.

Mi ih primjenjujemo svakodnevno i ona su okosnica našega načina života.

Kada čudovištu, u nekoj ~~teškoj~~ okolnosti, nije jasno kako treba postupiti, kada se dvoumi, ono se sjeti *Temelja*, razmisli i postupi po pravilima, ~~to jest — kako treba~~. Ako je pak spomenuto čudovište zaboravljivo, što je velika rijetkost, naći će mu se pri ruci Knjiga Velikoga Zakona ili neko manje zaboravljivo čudovište.

Vi se, ljudska bića, neprestano nešto ~~nepotrebno~~ ili potrebno pitate. Sada se, vjerojatno, sumnjičavo pitate kako toliko malo pravila može odgovoriti na sva pitanja koja životna stvarnost ili neumorna djelatnost mozga može postaviti. Dakle, dobro je znati da čudovišta nisu tako kolebljiva kao ljudi. U našem jednostavnom svijetu, čiji cilj nije posjedovanje svega i svačega, to jest ničega, nedoumice su rjeđe, a odluke se donose lakše.

Vi se, ljudi, neprestano dvoumite jer ste u stalnom strahu da ne izgubite nešto što imate, ili biste mogli imati. Teško vam je donositi odluke jer su one uglavnom izbor kojim se nečega morate i odreći, a vi biste najradije imali baš sve. Nas taj problem ne muči, ili točnije, muči u puno, puno manjoj mjeri.

Jedno obično odraslo čudovište, staro oko 120 godina, već je davno vrlo dobro nabubalo pravila *Temelja* napamet. Ono kombiniranjem i sintezom više pravila može pronaći odgovore na ~~sva~~ pitanja, pa čak i na ona ~~nemoguća~~ koja ste vi, ljudska bića, u stanju postaviti. Treba mu samo ~~mašte~~ ^{nunc} mašte, kombinatorike te ~~duge godine~~ razmišljanja. Ako mu to sve nije dovoljno, čudovište će potražiti odgovore u nekim drugim dijelovima Velikoga Zakona čudovišta, ali o njima vi, ~~jadni~~, još ništa ne zname.

Sada ču vam ~~ukratko~~ ^{nadugo}, na primjeru jednoga vrlo mladog čudovišta, tridesetgodišnjaka, prikazati sasvim jednostavnu primjenu *Temelja* u svakodnevnom životu.

Dakle, tridesetgodišnjak šeta šumom. I gle! Ugleda pred sobom nježno obgrlijen zelenim, rosnim lišćem i vitkim vlasima mirisne trave, jedan nepoznat crven plod – onako sočan i blistav gotovo mu se osmjehuje. Tridesetgodišnjak ga pomno pogleda, a plod kao da mu posve stidljivo klimne glavom. Čudovište polako priđe bliže, pazeci da ne zgazi koju travku i ne slomi bespotrebno neku svježu grančicu, pažljivo dodirne plod i primakne ga svojem vlažnom nosu. Pomiriše... Ispod njegova ganutog srca

u tom trenu nešto zatitra. Bilo je to u želucu – otvorio mu se apetit. Onome tko je gladan žuri se jesti, pa tridesetgodišnjak za tren pojede plod, zajedno sa sjemenom, iako ga nije poznavao.

Tek tada pomisli da je to mogao biti i plod kakve rjeđe biljke koja se ne jede u ovo doba godine ili ovoga desetljeća. Možda je pogriješio? Što je trebao učiniti? Kako da sada postupi? Sjeti se tada pametni mladac *Temelja*. Zažmiri, a u glavi mu se začas ukažu uredno složena, krasopisom ispisana pravila. U njima ubrzo pronađe riječ *plod*. Pisalo je: "*Tvoj sam svijet napućio svakovrsnim plodom. Od ploda koji pojedeš posadi sjeme.*" Mladcu je lagnulo – posadi li sjeme, iz njega će niknuti nova biljka, rijetka ili ne – štete biti neće. Ali, eto, sjeme je, zajedno s plodom, već teturalo njegovim crijevcima. Malo nezgodna situacija, zar ne?

Baš kada je htio jednostavno zaboraviti tu malu nezgodu, padne mu na pamet pravilo koje kaže: "*Budi odgovoran za sebe, za sve drugo što sam stvorio i za ono što ćeš ti stvoriti.*"

Tada se sjeti još jednoga: "*Baciš li i najmanji kamen u vodu, njegovo 'buć' čut će se po cijelom svijetu i doprijet će do mojega uha.*" Ovaj drugi dio, s uhom, dobro mu se usjekao u pamćenje. Vidi on da je odgovoran i da svakako treba posaditi sjeme ploda koji je pojeo. Ali kako?

vrlo *jos duza*
Tu mu je pomogla mašta, ~~dugo~~ razmišljanje i, svakako, strpljivost. Strpljivo je pričekao da plod prođe kroz cijeli njegov probavni trakt. Na kraju tog trakta, na kraju debelog crijeva, pojavili su se napokon nemirisni ostaci mirisnog ploda i u njima tvrda, netaknuta koštica – željno očekivano sjeme. Samo ga je trebalo istovariti na neko zgodno, plodno mjesto i tako ga posaditi. Čim se tridesetgodišnjak upitao gdje je to zgodno mjesto, sjetio se pravila koje kaže: "*Mjesto ti je tamo gdje ti je sjenka, ali pazi da ona ne padne na drugoga.*" Pogleda on, dakle, gdje mu je sjenka, pomakne je malo u grmlje da bude siguran da ne pada na nekoga drugoga, iskopa rupicu, čučne, pa posadi sjeme.

Nadam se da ste se sada uvjerili u djelotvornost i jednostavnost uporabe pravila *Temelja* čak i kod mladih, neiskusnih čudovišta. Ako vama, sumnjičavcima, ova vrlo slikovita priča djeluje izmišljenom, pretjeranom, ili iskonstruiranom, debelo se varate. Ona je istinita i nezaboravna uspomena iz mojega vlastitog, ganutljivog djetinjstva.

Istini za volju, tada sam i ja na jednom mjestu pogriješio. Da sam bio iskusniji, najprije bih se sjetio pravila: "*Ne peri stalno ruke, pazi da su uvijek čiste.*" Tako ne bih morao čekati 24 sata da ispravim ono što nisam morao ni učiniti.

Znam, ~~brojni~~ ljudski zlobnici koji su pročitali pravila *Temelja* Velikoga Zakona čudovišta ~~sigurno~~ trljaju ruke, likuju od sreće i tule: "Oooo, ooo, gledajte ljudi, o najvažnijim stvarima, o ženkama, ljubavi i ubijanju ne govori ni jedno jedino njihovo pravilo. Nema nikakvih zabrana ni bilo kakvih kazna. Čudovišta su, znamo, čudovišta. Sigurno se međusobno ubijaju do mile volje, s osmijehom na licu, a s toljagom u ruci: bum, bam, tras, špljac! Kad su umorni od ubijanja, sigurno otimaju tuđe, vesele ženke, pa orgijaju: bum, bam, tras, špljac! O ljubavi ni riječi! Sva ta čudovišta, zapravo, treba: bum, bam, tras, špljac! Ta im njihova pravila zapravo služe samo da se u šumi, ko halapljiva djeca kad se nažderu trešanja s košticama. A taj dosadni 'gospodin' Bambuskadar, ili kako se već zove, koji nam tako drsko soli pamet, jedno je obično čudovište."

S ljudskim zlobnicima koji ovako govore, ili skriveno misle, treba riješiti neke stvari! Počet ću od moje malenkosti: Ne zovem se ja Bambus Kadar, već Kakbulznadar. Istina je da sam jedno obično čudovište – HULSULBÁK. Time se i ponosim. Ja sam jedno najobičnije čudovište, iako sam stalni član Velikoga vijeća čudovišta! Jasno?

A sada ću odgovoriti istim ljudskim zlobnicima koji se zlonamjerno pitaju zašto u *Temeljima* Velikoga Zakona čudovišta nema zapisanih ni zabrana, ni kazna. Dakle, nema ih zato što Bog dobro poznaje naš miroljubiv, ~~simpatičan, ugodan,~~ tolerantan, ljubazan i odgovoran karakter. On u nas ima ~~neizmjerno~~ povjerenje koje je raslo ~~i još raste~~ iz stoljeća u stoljeće.

U početku našega postojanja on je bio stalno uz nas. Ako je imao nekoga drugog vrlo, vrlo važnog posla, uz nas je bio netko od njegovih bliskih i sličnih mu suradnika. Kao nježnu i dragocjenu biljku, on nas je brižno zalijevao te oko nas i među nama korov trijebio.

Kako su ljudi naoružali čudovišta.

Nije ništa novo da nas ljudski rod ne poznaće i o nama krivo sudi. Pišući ovu knjigu, proučavao sam podrobno kako nas vi zamišljate, pa sam pročitao mnoštvo vaših knjiga te pogledao brdo filmova. U njima je 86 posto vaših izmišljenih čudovišta naoružano, i to strašnim hladnim oružjem. Međutim, u rukama svih tih spodoba bilo je upravo vaše, ljudsko oružje, "posuđeno" iz muzeja i površno prepravljeni. Pokazalo se da uopće nemate mašte bez koje ne možete zamisliti da postoje bića koja niti upotrebljavaju, niti imaju oružje, a to smo upravo mi, stvarna čudovišta. Kako biste vidjeli što to postoji u vašim glavama i čime se ponose vaši muzeji, pogledajte ove crteže. S njima mi nemamo baš nikakve veze.

Kad je ta prekrasna biljka, to jest mi, čudovišta, čvrsto usadila svoje duboke korijene, ojačala svoje nebu upereno, zdravo stablo, razlistala prelijepo, svježe listove, ukrasila se pokojom bodljikom da je ne napadne kakva beštija, Bog se udaljio, imajući problema s nekim drugim stvorenjima koja sada neću imenovati. Pustio nas je da se sami razgranamo, procvjetamo i da se u plod razvijemo. On nama vjeruje i mi njemu vjerujemo. Eto!

A sada, sada vi meni odgovorite ima li smisla zabraniti janjetu da ubije drugo janje? Ima li smisla prijetiti mu kaznama i mukama za ono što sigurno neće i ne može učiniti? Pa nije janje krokodil, hijena, niti zmija otrovnica, a još manje slijepa zvijer koja ubija i kada joj hrana nije potrebna. Vidite, zato nema potrebe da u pravilima *Temelja* postoje zabrane i kazne. Pa nije janje obrasio ubojitim Zubima i pandžama, nije ono načičkalo svoj svijet silnim oružjem kao ljudska stvorenja svoj. Nakrcali ste oružjem, a i dalje nakrcavate, naš jedini planet – kao da je on teretni ratni brod. Pritom zaboravljate da prekrcani brod vrlo lako potone. Poput noja gurate glavu u pjesak da ništa ne vidite i da ništa ne znate. Međutim, u usporedbi s vama, noj je vrlo pametna životinja – nikada ne gura glavu u živi pjesak.

Vama, baš vama, ljudskim bićima, naoružanima sve do zuba, trebaju pisane i nepisane, crtane, podcrtane, gravirane i milijun puta ponavljane zabrane i kazne kako se ne biste napadali, ubijali itd., itd., itd. itd. Ne možete zamisliti svijet bez zabrana i kazna, kao što ga ne možete zamisliti ni bez oružja. Kad biste vi svi, baš svi, bili miroljubivi poput nas, ne bi vam trebale ni te zabrane i kazne, a ne bi vam trebalo ni to vaše silno oružje.

Znam ja dobro, ja Kakbulznadar, a i sva druga čudovišta znaju, da mnogi među vama lažu, i sebi i drugima, da imaju oružje samo da bi se branili ako ih netko napadne. Kada bi to zaista bilo tako, uopće ne bi bilo ratova. Svi bi se samo branili, a nitko ne bi napadao. A kao što i vi vrlo dobro znate, vaša je prošlost, kao i sadašnjost, puna ratova i ubijanja. Krasno, svi se samo brane!!!

Čini mi se da sam vama, ljudskim bićima, posvetio previše pozornosti, to jest riječi, ali to je jednostavno zato što vi teško shvaćate, ~~tromi~~ ste i ravnodušni.

POŽELJNE DUŽNOSTI I NEOBVEZATNA PRAVA

Poželjne dužnosti i neobvezatna prava predstavljaju skup od gotovo 200 tekstova, a njihov je najveći dio pisan Božjom rukom, ili rukom njegovih suradnika.

Dobar puno volo
Manji dio tih tekstova razlikuje se po načinu pisanja i, rekao bih, odudara od

konteksta, pa vjerujemo da su oni djelo nama nepoznatog, misterioznog pisca koji ih je naknadno dodao Knjizi Velikoga Zakona čudovišta. Kad bih mogao sa sigurnošću ustvrditi da je to tako, usudio bih se reći da tim tekstovima nije mjesto ~~u toj~~^{u nekoj} knjizi. Međutim, postoji mogućnost da mi danas još uvijek nismo spremni, ili sposobni, dobro ih razumjeti. Stoga je bolje ~~ne~~^{u bilo} ostaviti ih na miru.

Sličnu dvojbu imate i vi, ljudska bića, s masom čudnih odlomaka u vašim brojnim, vrlo važnim knjigama. Možda njima tamo uopće nije mjesto, možda ih je netko zlonamjerno dopisao, ili ih neki od vas namjerno krivo tumače.

Svakako, svi tekstovi *Poželjnih dužnosti i neobvezatnih prava* neka su vrsta razrade i prikaza pravila iz *Temelja*. To je zbirka dužih ili kraćih, ponekad i metaforičnih priča koje koncretiziraju smisao *Temelja*. Njihov veći dio očito je vezan uz neko određeno pravilo.

Kada ne bismo znali da nad svim ovim tekstovima stoji zajednički naslov *Poželjne dužnosti i neobvezatna prava*, teško bismo primijetili da ona upućuju čudovišta na koji se način treba ponašati i, uopće, živjeti. Ovdje je riječ, podvlačim, o sugestiji, o diskretnom naputku, a ne o direktivi, zahtjevu ili prisili.

Očito je da je božanski pisac profinjen poznavatelj čudovišnih karaktera i psihologije, pa je izbjegao činiti pritisak na čudovišta. Zna on dobro da je lakše činiti ono što hoćemo od onoga što trebamo, ili, pod pritiskom, moramo.

Siguran sam da to vrlo dobro znate i vi, ljudska bića.

PRIJEDLOZI I SAVJETI

Ovu zanimljivu skupinu tekstova napisali smo mi, čudovišta, svojim vlastitim ručicama. Oni su nadahnuti Božjim tekstovima *Poželjne dužnosti i neobvezatna prava*, a time posredno, pravilima *Temelja*. Naravno, priznati se mora, ni mi, čudovišta, ne pišemo tako lijepo, jasno, nadahnuto i pametno kao sâm Bog ili njegovi pomoćnici, ali to ne umanjuje vrijednost naših *Prijedloga i savjeta*, nastalih u raznim vremenima i okolnostima. Pisali su ih najčešće članovi Velikoga vijeća čudovišta kako bi zabilježili, sačuvali i drugima predali iskustva koja potvrđuju i svjedoče vrijednosti uobličene u *Temeljima*. Tako i sam naslov, *Prijedlozi i savjeti*, upućuje na namjeru da se čitatelji potaknu te vrijednosti usvajati i primjenjivati. Danas možemo sa sigurnošću reći da su u tome i uspjeli.

VELIKO VIJEĆE ČUDOVIŠTA

Kada je Bog pisao Knjigu Velikoga Zakona čudovišta, ili, bolje rečeno, njezin dio koji nisu dodali talentirani pisci iz redova nas čudovišta, nije zaboravio izmisliti i opisati tijelo koje će voditi našu veliku obitelj i donositi odluke o zajedničkim stvarima. To je tijelo nazvano Veliko vijeće čudovišta.

Veliko vijeće je veliko iz dva razloga – zato što ima najmanje 2603 člana i zato što u njegovu sastavu, gotovo redovito, ima i više manjih, privremenih vijeća. To su: mala vijeća čudovišta koja broje do 303 člana, vrlo mala vijeća čudovišta s 15-ak članova te privremena vrlo vrlo mala vijeća od samo tri člana. Neovisno o veličini, sva ova vijeća imaju istu zadaću – brinuti se o dobrobiti nas, čudovišta. Ona to, naravno, odgovorno, savjesno i požrtvovno rade.

Članom Velikoga vijeća, a time i nekoga od onih manjih, može postati svako čudovište, neovisno o vrsti, podvrsti, tipu, veličini i boji, broju glava ili drugih organa, spolu ako je izražen, o većoj ili manjoj ljepoti (jer ružna čudovišta ne postoje), o dužini repa, o broju rogova itd., itd., itd. Dakle, vanjske, tjelesne osobine potpuno su nevažne. Točnije, postoji samo jedna jedina osobina kojoj se pridaje važnost. To je starosna dob čudovišta. U Božjem opisu Velikoga vijeća čudovišta, istini za volju, nema ni riječi o starosti mogućih članova, ali upravo to nam je dalo prostor da mi čudovišta sami donešemo odluku kojom se određenoj dobi daje prednost.

Ta poželjna starosna dob iznosi između 100 i 200 godina. To znači da se biračima koji delegiraju člana u Veliko vijeće predlaže i savjetuje da spomenuti bude stariji od 100, a mlađi od 200 godina.

Zašto je to tako, iako ~~gotovo~~ nedemokratski, možemo vidjeti čak iz tri dijela Knjige Velikoga Zakona: iz *Izvora, Arhiva te Prijedloga i savjeta*.

Tu ćemo saznati da se prije 718 godina na jednom zasjedanju Velikoga vijeća čudovišta dogodila ~~ne~~ neobična stvar. Neki članovi vijeća, svi mlađi od 100 godina, izgubili su, iscrpljeni od dugoga zasjedanja, koncentraciju. Kako bi se malo odmorili, počeli su se igrati binge-bange, jedne od najomiljenijih igara svih vrsta čudovišta. Ta se igra, naravno, igra na otvorenom, u prirodi, a, eto, i zasjedanja Velikoga vijeća održavaju se vani – vrlo je teško smjestiti 2603 čudovišta u neki zatvoren prostor. Dakle, spomenuta skupina ~~rumornih~~ čudovišta igrala je binge-bange vani u prirodi, to jest na licu mjesta, to jest usred zasjedanja. S obzirom na to da smo mi, čudovišta, kao što i vi znate, vrlo tolerantna, miroljubiva i smirena stvorenja, u početku nitko nije reagirao, čak ni obraćao pozornost na mlađahne, zaigrane osobe.

Međutim, malo-pomalo, toj se skupini pridružilo još 20-ak članova vijeća, naravno, mlađih od 100 godina. Neko je vrijeme i to bilo tolerirano. Tako je igra postajala sve žešćom, napetijom i zanimljivijom, pa su i neki stariji članovi, stariji od 200 godina, počeli gubiti koncentraciju. Oni su se, čini se, prisjetili svoje lijepe mladosti koju su proveli igrajući binge-bange, pa više nisu pratili tijek sjednice nego tijek igre. S obzirom na to da smo mi, čudovišta, takvi kakvi jesmo, nitko nije ni obraćao pozornost na ove simpatične, melankolične, starije osobe, pomalo odsutne duhom.

Tako bi to sigurno i ostalo da nije poletjelo kamenje, i to u krivom pravcu. Kako biste shvatili što u ovoj priči znači kamenje, moram vam objasniti dvije važne stvari: prvo, kako se igra binge-bange, a zatim, kako se provodi glasovanje na zasjedanju Velikoga vijeća.

Dakle, binge-bange se igra tako da se jedno čudovište, obično malo manje lucidno od drugih, ali zato tvrdoglavije, objesi svim svojim rukama na neku visoku granu drveta. I dok ono tako lijepo visi, druga ga čudovišta gađaju kamenjem, ciljajući u glavu, ili u glave, ako ih ima više. Obješenog nije baš lako pogoditi, pa on relativno mirno visi. Međutim, kad se kakva dobro naciljana kamenčina velikom brzinom približi njegovoj glavi, obješeni refleksno pusti granu kako bi rukama zaštitio lice te, kao što možete zamisliti, bubne na zemlju. To i nije tako strašno jer smo mi, čudovišta, čvrste grade. Svakako, bolje ti je bубnuti s drveta nego da te posred nosa bubne kamenčina. Sretnik koji je stresao obješenoga s grane ponosno se popne na drvo i zauzme njegovo mjesto. Onda njega drugi gađaju kamenjem.

Zanimljivo je da se isto takvo, obično kamenje upotrebljava i pri glasovanju u Velikom vijeću. Svaki njegov član ima po jedan kamen. Jedan kamen – jedan glas. Članovi koji glasuju "za" bace svoj kamen na jednu hrpu, a oni koji glasuju "protiv" bacaju kamenje na drugu. Nakon toga se izbroji kamenje, to jest glasovi. Tako se čini kako bi se izbjeglo mukotrpno brojanje podignutih ruku. Osim toga, neka čudovišta imaju veći broj ruku nego druga, a to može izazvati nepotrebne probleme.

Sada, kada znate otkuda kamenje na zasjedanjima Velikoga vijeća, saznajte i kako se dogodilo da ono poleti u krivom pravcu. (U ovom našem događaju krivi je pravac svaki onaj pravac koji nije u smjeru obješenog igrača binge-bange).

Naša je epoha¹ dala četiri čuvena igrača popularne binge-bange. Njihova prava imena ne znamo, ali ih dobro znamo pod nadimcima:
Prva dama binge-bange 20. stoljeća, IZOLZAR HABKRAK (NJEŽNI KOSTOLOM), bila je sjajna, tvrda i šutljiva igračica, gladna pobjeda. Prestala je igrati binge-bange naglo, nakon jednoga pada i izgubljene partije. Dok su svi čestitali pobjedniku, njoj je pomoglo ustati jedno nepoznato muško čudovište. Izolzar je otišla s njim i postala sretna, deveterostruka majka.

¹ Opaska priredivača teksta: Kada gospodin Kakbulznadar kaže "naša epoha", sukladno njegovoj starosti, vjerojatno podrazumijeva barem 250 posljednjih godina.

OŠTOPHOP APATUPI (TVRDOGLAVO DRIJEMALO) izdržao je tisuće grubih udaraca ne mrdnuvši. Binge-bange je igrao do duboke starosti, pa je i umro igrajući. Nije pao, skinuli su ga s grane mrtvoga, s osmijehom na licu.

JUŇSO PIPONAK (NEDOGULJEN KRUMPIR) bio je sitan, prgav i opasan bacač kamenja. Priča se da je, viseći na grani, sanjao "čvrstom rukom uvesti red u Veliko vijeće". Život je skončao još prilično mlad, slučajno pavši s drveta.

HINDELJ HOUL ORTANJ (ŽAR SKRIVENOG OGNJA) najmlađi je među herojima binge-bange. On je jedini iz cijele svoje kolonije preživio jednu vašu atomsku probu. Pronađen je tek nakon 30 godina, gluhonijem. Čini mi se da je uspio, igrajući binge-bange, ukrotiti svoju golemu mržnju prema ljudskom rodu.

Prema izvještaju *Arhiva*, dogodilo se sljedeće: Jedan, neimenovan član Velikoga vijeća čudovišta, poprilično stariji od 200 godina, vrlo se zanio gledajući zaigrana, mlada čudovišta. Valjda je toliko poželio vratiti se u svoju veselu i strasnu mladost da se ~~nemjerno~~ uključio u igru. Zavitao je on ~~nesvjesno~~ svoju kamenčinu, svoj birački glas, valjda gađajući obješenoga na drvetu. Pretpostavlja se da je bio malo prestar za tu vrstu aktivnosti, pa je njegov kamen promašio obješenoga, a pogodio neku nevinu glavu na drugoj strani vijeća. Poslije se dogodilo nešto meni potpuno neshvatljivo. Čini se da je i netko s druge strane htio igrati binge-bange. *Izvori* tvrde da je to bio baš onaj kojega je prvi kamen pogodio u nevinu glavu. Možda mu je to malo zamračilo mozak. Uglavnom, i njegov neprecizno zavitlan kamen pogodio je neku nevinu glavu čiji se vlasnik odmah, automatski uključio u bacanje glasova, to jest kamenja. Ni on nije bio precizan... Ubrzo su glasovi letjeli na sve strane. Došlo je čak do toga da su se čudovišta mala rastom morala posakrivati. U nastaloj gužvi mogao je i njih netko veći nemarnošću zavitlati.

Možda se vi sada zlurado podsmjehujete, ali nemojte zaboraviti da ovaj, za nas iznimski, događaj može biti metafora za svakodnevne pojave u nekim vašim "vijećima".

Izvori nabrajaju dugi niz posljedica prouzročenih tim nemilim događajem. Nama je, u ovom trenutku, bitna samo jedna: u Velikom vijeću čudovišta više nema članova mlađih od 100 i starijih od 200 godina.

Sva ostala čudovišta mogu biti izabrana i delegirana u Veliko vijeće. Njih, između sebe, biraju čudovišta koja žive u istom kraju i dobro se poznaju. Pravo glasovanja imaju svi koji znaju čitati, a to znači i vrlo mlađa čudovišta. To je dobro jer mlađi ponekad znaju ono što stariji ne mogu ni zamisliti, njihovim radoznalim očima malo toga može izmaknuti. Takvi "susjedski" izbori provode se otprilike svake četiri godine. Izabrano čudovište postaje članom Velikoga vijeća i ~~poželjno~~ sudjeluje na svim zasjedanjima koja se održavaju, obično jednom godišnje. Nakon četverogodišnjeg mandata prepušta mjesto novoizabranom "susjedu". Isto čudovište može biti izabrano i više puta, ali ne uzastopno.

Ako je ista osoba bila pet puta izabrana u razdoblju manjem od 36 godina, postaje, automatski, stalnim članom Velikoga vijeća čudovišta. Veliko vijeće ima, računajući tu i moju malenkost, točno 203 stalna člana i taj se broj ne može mijenjati. Mi, stalni članovi, možemo obavljati svoju poželjnu dužnost i kada smo stariji od 200 godina. Međutim, kada neko mlađe čudovište stekne pravo postati stalnim članom Vijeća, najstariji među nama ustupa mu, bez čangiranja, svoje mjesto.

Jedna je od dužnosti stalnih članova uputiti i uključiti nove, nestalne članove u rad vijeća, pomoći im svojim dugogodišnjim iskustvom u kvalitetnom obavljanju uloge za koju su izabrani. Stalni članovi, također, organiziraju i vode privremena mala, kao i vrlo mala te vrlo vrlo mala vijeća, osnivana da bi se bavila nekim specifičnim problemima. Njihov je zadatak proučiti razna gledišta određenog problema te predložiti rješenje Velikom vijeću koje jedino ima pravo donositi konačne odluke. One se donose glasovanjem nestalnih članova na redovitim, godišnjim zasjedanjima. Stalni članovi nemaju pravo glasa, osim na izvanrednim, hitnim zasjedanjima.

Redovita se zasjedanja održavaju svake godine na drugom mjestu. To mjesto mora biti u kraju nenaseljenom, ili bar rijetko naseljenom ljudskim bićima. Tako svoj mir imamo i mi, a i vi. Možete zamisliti što bi se zbilo kad bismo održali jedno lijepo zasjedanje, nas 2603 čudovišta, u kakvom vašem lijepom parku, pa još po danu. Uglavnom, da ne bih izazivao ~~ionako pretjeranu, bolesnu~~ radoznalost nekih ljudskih bića, neću vam detaljnije opisivati mjesta zgodna za naše godišnje skupštine, a još manje konstelaciju zvijezda u vrijeme kada se one održavaju.

Nažalost, sve se češće i češće održavaju izvanredna zasjedanja Velikoga vijeća čudovišta. Siguran sam kako vi ~~sasvim nevin~~ kopate svoj jedini nos, ~~ne~~ razmišljajući da ste upravo vi za njih odgovorni. No, sad već čujem vaše ~~logično~~ pametno pitanje: "Miiiii odgovorni? Što miii imamo s vašim izvanrednim, redovitim i svim drugim zasjedanjima na kojima ionako samo gubite vrijeme?"

I to vam moram napokon reći! Možete li zamisliti što se događa kada vi, vrlo dragi ljudski stvorovi, primjerice, isprobavate neku vašu atomsku ili sličnu bombicu, i to samo da biste lakše prebrojili koliko ljudi može ubiti, koliko raniti, koliko ih zauvijek učiniti invalidima i bolesnima, koliko mostova, kuća, groblja, muzeja, dječjih vrtića, škola, tvornica, rodilišta i bolnica može srušiti i zapaliti? Događa se ovo: ona bubne, ~~ako uspijete da padne tamo kamo ste je poslali~~, na područje na kojemu uglavnom ne žive ljudi. Nažalost, tamo gdje uglavnom ne žive ljudi živimo mi, čudovišta, i to zato da bismo izbjegli ~~prelijep~~ susrete s vama – sjetite se *Prve legende* i trećega pravila *Temelja*. U takvim i sličnim trenucima, dakle, mi moramo hitno sazvati izvanredna zasjedanja Velikoga vijeća čudovišta – kako bismo organizirali spašavanje onoga što se još spasiti može, a toga je, nažalost, vrlo malo. Slično je, gotovo isto, i s vašim ratovima, vašim isušivanjem jezera, močvara i mora, poplavljivanjem dolina, iskrčivanjem i spaljivanjem šuma, razlijevanjem nafte po morima i obalama, deponiranjem nuklearnoga, kemijskoga i svakoga drugog otpada pred našim, a ne vašim kućnim vratima.

Naravno, vi nam sada možete reći: "Pa mi nismo znali da i vi postojite." To je istina, ali znali ste da postoje i neki drugi ljudi, životinje, biljke, znali ste da će doći neki drugi naraštaji, znali ste da mjesta okužena vašim junačkim uspjesima ostaju zauvijek mrtva ili bolesna. Sve ste to znali! Eto, sada napokon znate da postojimo i mi, pa se nadam da više nećete raditi slične nastrane gluposti! Zar ne? Volio bih, doista, doista vjerovati da će biti tako. Što mi je drugo preostalo? I napokon, je li i vama nešto drugo preostalo?

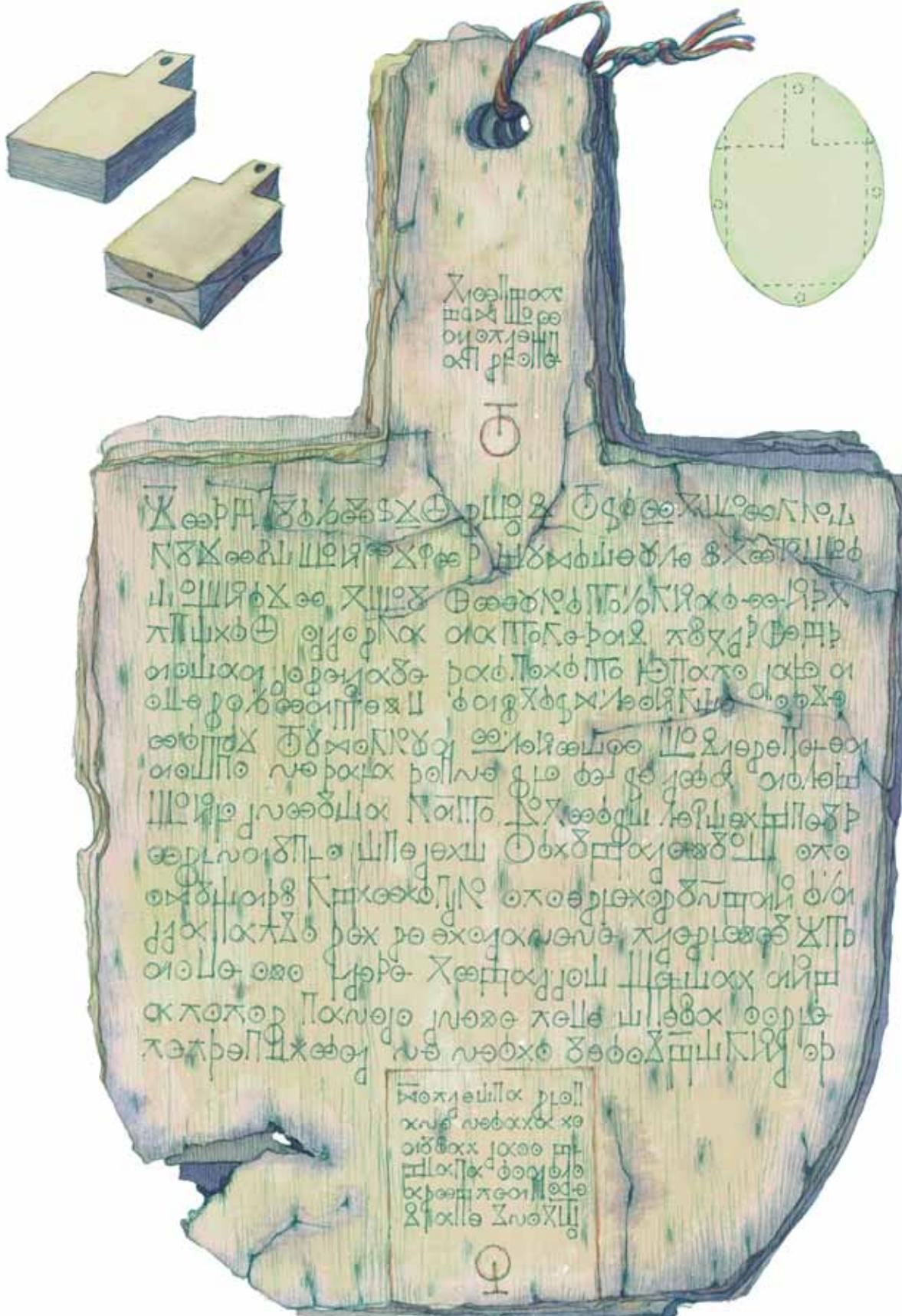
ARHIV

Sve što se govori i piše pri zasjedanju Velikoga vijeća čudovišta te svih manjih vijeća, pohranjuje se, bez dorade, prerade, ispravaka, komentara, skraćivanja ili produživanja u *Arhiv*. *Arhiv* se smatra, zbog svoje velike važnosti, sastavnim dijelom Knjige Velikoga Zakona čudovišta. Na svakom desetom zasjedanju Velikoga vijeća stvara se jedno Malo vijeće koje iz *Arhiva* odabire materijal stariji od 100 godina, obrađuje ga, skraćuje i pohranjuje u *Izvore*. Isto to Malo vijeće može predložiti Velikom vijeću da se unište neki zapisi iz *Arhiva* koji više nemaju nikakvu važnost, a stariji su od 2000 godina.

Arhiv je, kao što možete zamisliti, vrlo velik – brda i brda rukom prelijepo ispisanih listova jedne vrste kaktusa. Naravno, ta se silna količina zapisanih mudrih misli ne može lako prepisati i nagurati u Knjigu Velikoga Zakona. To se ni ne radi. *Arhiv* se prepisuje u 247 primjeraka koji se čuvaju na isto toliko mjesta. Tu je dostupan baš svim zainteresiranim ili, jednostavno, radoznalim čudovištima. Mogli bismo reći da je to jedan kolektivni dio Knjige Velikoga Zakona čudovišta koji se ne vuče sa sobom, pod ručicom, ali je ipak uvijek na raspolaganju.

Najstariji dokumenti *Arhiva*, pisani na listovima kaktusa, stari su 5708 godina i mnogi su od njih još u vrlo dobrom stanju. Jedno Malo vijeće, koje se osniva gotovo svakih 150 godina, obilazi i kontrolira stanje svih pohranjenih *Arhiva* te ponovo prepisuje oštećene listove. Posebna skupina stručnjaka provjerava i ovjerava točnost tih prijepisa.

Sam *Arhiv*, kakvim ga poznajemo danas, osnovan je prije 5708 godina, kada su uspješno završene višestoljetne probe izdržljivosti i otpornosti kaktusovih listova, to jest nove podloge za pisanje. Tada su na njih prepisani svi važni stari tekstovi, pisani slaganjem kamenja, urezivanjem, savijanjem žice ili nekom drugom "primitivnom" metodom. Takve, iako raznorodne i geografski razbacane, zapise nazivamo jednim imenom – *Praarhivom*. Mnogi od njih više ne postoje, osim u prijepisu, a od onih sačuvanih poneki krase i vaše muzeje. (Vi ih, naravno,

Gotovo 5000 godina stara stranica zapisnika s jednoga zasjedanja Velikoga vijeća čudovišta. Isti tekst, vrlo malo skraćen, nalazi se i u *Arhivu*. Dugo su svi zapisnici rađeni na ovako rezanim, dosta grubim kaktusovim listovima, debljine 0,4 do 1 mm.

ne možete pročitati i vjerujete da su ih napravili vaši davni i nerazumljivi preci, pa su, eto, postali i neka vrsta spomenika vaše antropocentričnosti.)

Najveći poznati tekstovi *Praarhiva* nastali su micanjem kamenja koje je jednolično prekrivalo jednu golemu, pustu i ravnu južnoameričku visoravan, izloženu suncu i nevremenu. Veličina tih napisa ponekad prelazi i nekoliko kilometara, pa se jasno vide samo iz velike visine. Stoga nije bilo straha da će ih kakvo ljudsko biće vidjeti. Tada, sasvim sigurno, nitko nije mogao ni zamisliti da će se i vi, ljudska stvorenja, jednoga dana vinuti u zrak, ~~i to na tudim, metalnim i vrlo primitivnim krilima.~~ Da bi se toliki zapisi napravili, a isto tako, da se ne bi previše hodalo čitajući ih, oni su se često motali u spirale, krivudali, ili pak ocrtavali lik neke od vrsta čudovišta. Tako su se i lakše raspoznavali.

Poslije je došlo do jedne, meni nerazumljive, promjene: počelo se pisati u vrlo dugim, ravnim, različito usmjerenim trakama. Pretpostavljam da su se takvi tekstovi raspoznavali baš po širini i orientaciji traka. Kada su pojedini dijelovi tog praarhivskog materijala zastarjeli i postali nezanimljivi, uklanjeni su da ustupe mjesto novima. Jednostavno su se "brisale", čistile i poravnavale cijele trake ili ispisane površine, kako bi se na njima moglo ponovno pisati. Mnoge od njih i danas postoje. Zjape prazne, neispisane. Kako je do toga došlo, svjedoči nam najmlađi, odnosno posljednji kameni zapis s toga mjesta. On veli da su se uz samu visoravan naselili ljudi, pa tu više nije moguće živjeti, a kamoli pisati.

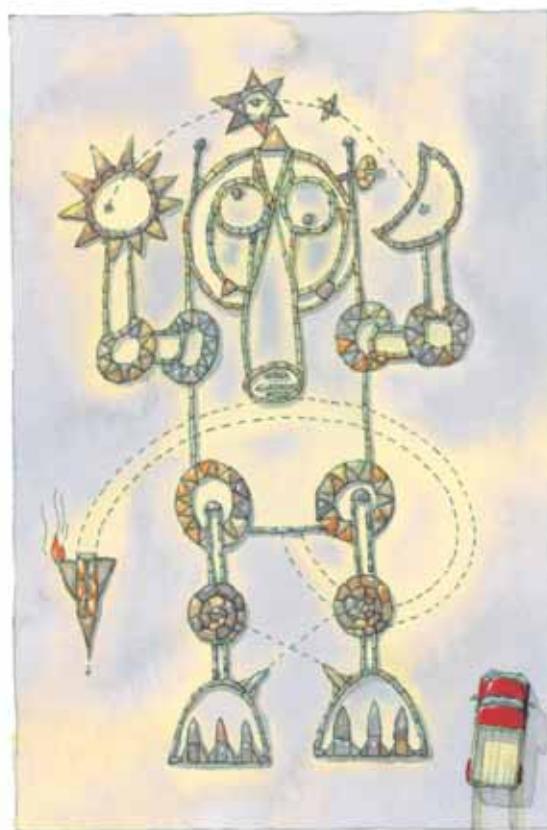
Čudovišta su se premjestila, napustila tu visoravan, ali se čini da se na njoj i naknadno još ponešto črčkalo, škrabalo i šaralo. Međutim, ti su "noviji" tragovi relativno sitni i nerazgovjetni, pa su možda stvoreni i ljudskom rukom, nadahnutom našim kamenim krasopisom.

Danas taj cijeli, golemi praarhivski spomenik razgledaju brojni ljudski turisti – oni bogatiji iz aviona, a oni drugi, bogati samo idejama, po njemu gacaju svojim vlastitim ~~drhtavim~~, slabodlakavim nožicama.

I jedni i drugi, uz časne iznimke, uzbudeno i začuđeno blebeću o izvanzemaljcima koji su možda, vjerojatno, sigurno, očigledno, hipotetski – sve to napravili da bi, valjda, igrali balote.

Isto tako, čude se ti turisti pred golemin autoportretom mojega praprapra..... prastrica Kurdušuma koji je on složio od kamenja dok je bio ludo zaljubljen u moju praprapra.....prastrinu Cuki-Cuki, a ona je bila leteće čudovište, pa ga je pomalo gledala s visine. Čude se, dakle, turisti, promatraju pomno glavatu spodobu od kamenja, pa vele: "Kozmonaut! Izvanzemaljac kozmonaut!!!" A ono – čudovište,

Kurduldum, samo malo podbuhao i pregorio od ljubavi.

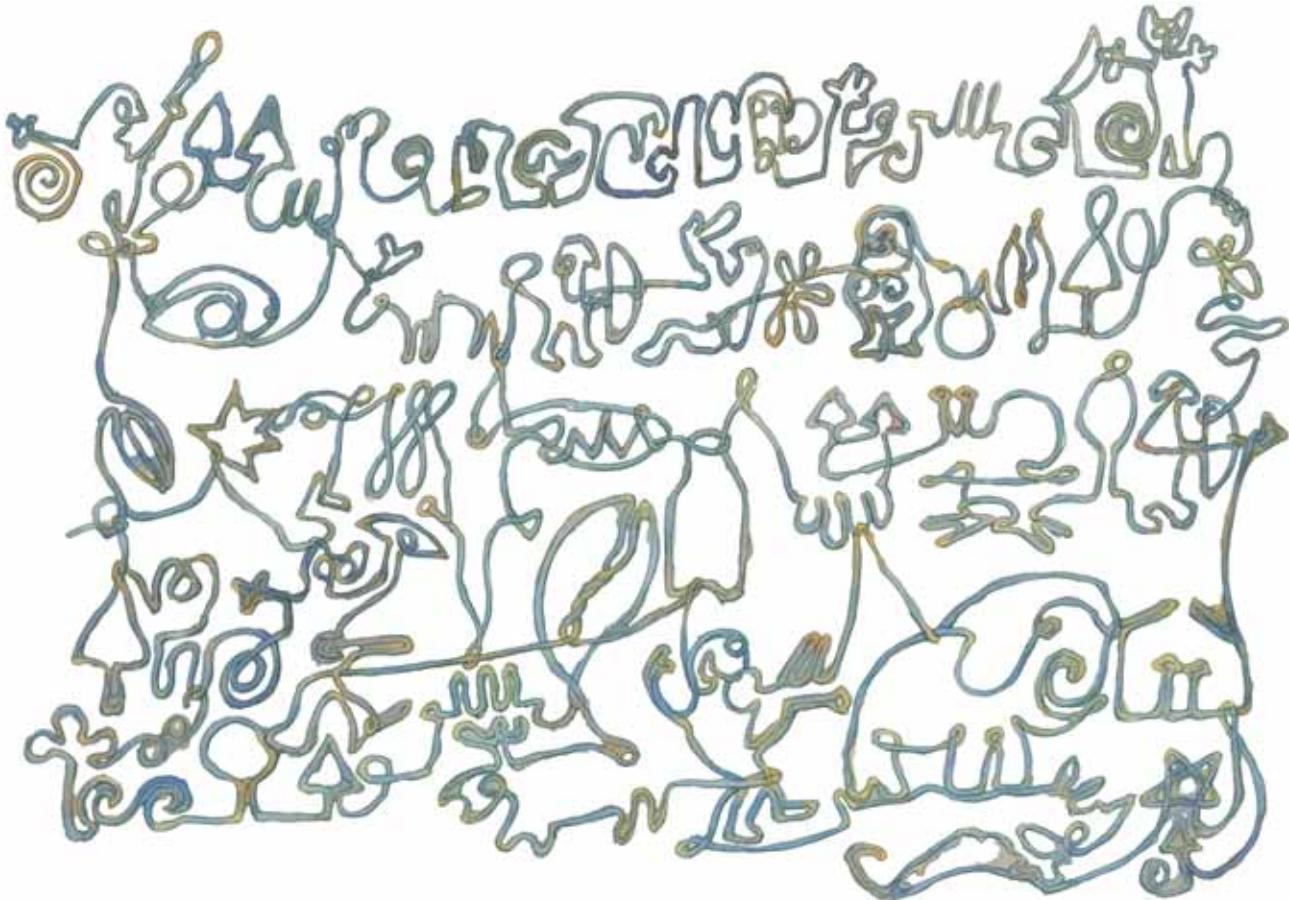

Prikaz autoportreta mojega praprapra.....prastrica Kurdulduma. Lijevo je načinjen prema mojem sjećanju i opisu, a desno prema opisu jedne skupine, na suncu jako izgorjelih, turista.

U praarhivskom materijalu postoje i zapisi pisani savijanjem žice. Čini se da su neki od njih stariji i od većine velikih kamenih zapisa. Ima i 37 manje ili više dobro sačuvanih žičanih tekstova koje nalazimo, potpuno iste, zapisane i u velikom formatu slaganjem kamenja. Stoga se prepostavlja da su najraniji zapisnici sa zasjedanja Velikoga vijeća čudovišta pisani na licu mjesta žicom, a poslije su se prepisivali trajnom, ali mukotrpnom kamenom tehnikom.

Najstariji, samo djelomično sačuvani žičani zapis, vjerojatno nastao pri nekoj od sjednica Velikoga vijeća, bilježi sljedeće: "I u pokrajину Hambu doselila se skupina divljih ljudi. Bilo je osam dlakavih, rastom krupnih mužjaka, naoružanih velikim toljagama. Naselili su se u našu Crvenu pećinu, a mi smo se povukli u šumu Kašmul. Prije zime su nestali. Mi smo se vratili u Crvenu pećinu. Uskoro su se vratili i oni, vukući za kosu osam manje dlakavih i sitnijih ženka. Mi smo se ponovno

povukli u šumu Kašmul. Nakon nekoliko dana pojavila se druga skupina: gnjevni mužjaci, njih 23, naoružani vrlo velikim toljagama. Pojeli su onih osam prvih mužjaka i odvukli za kosu onih osam ženka. Mi smo se ponovno naselili u Crvenu pećinu." Tu je žica prekinuta, pa ne znamo što se dalje zbivalo, a moglo se zbiti još koješta.

Žičani zapis G4 jedan je od najstarijih sačuvanih i nije nam potpuno razumljiv. Čini se da je u potpunosti pisan slikovnim ili ideografskim pismom.

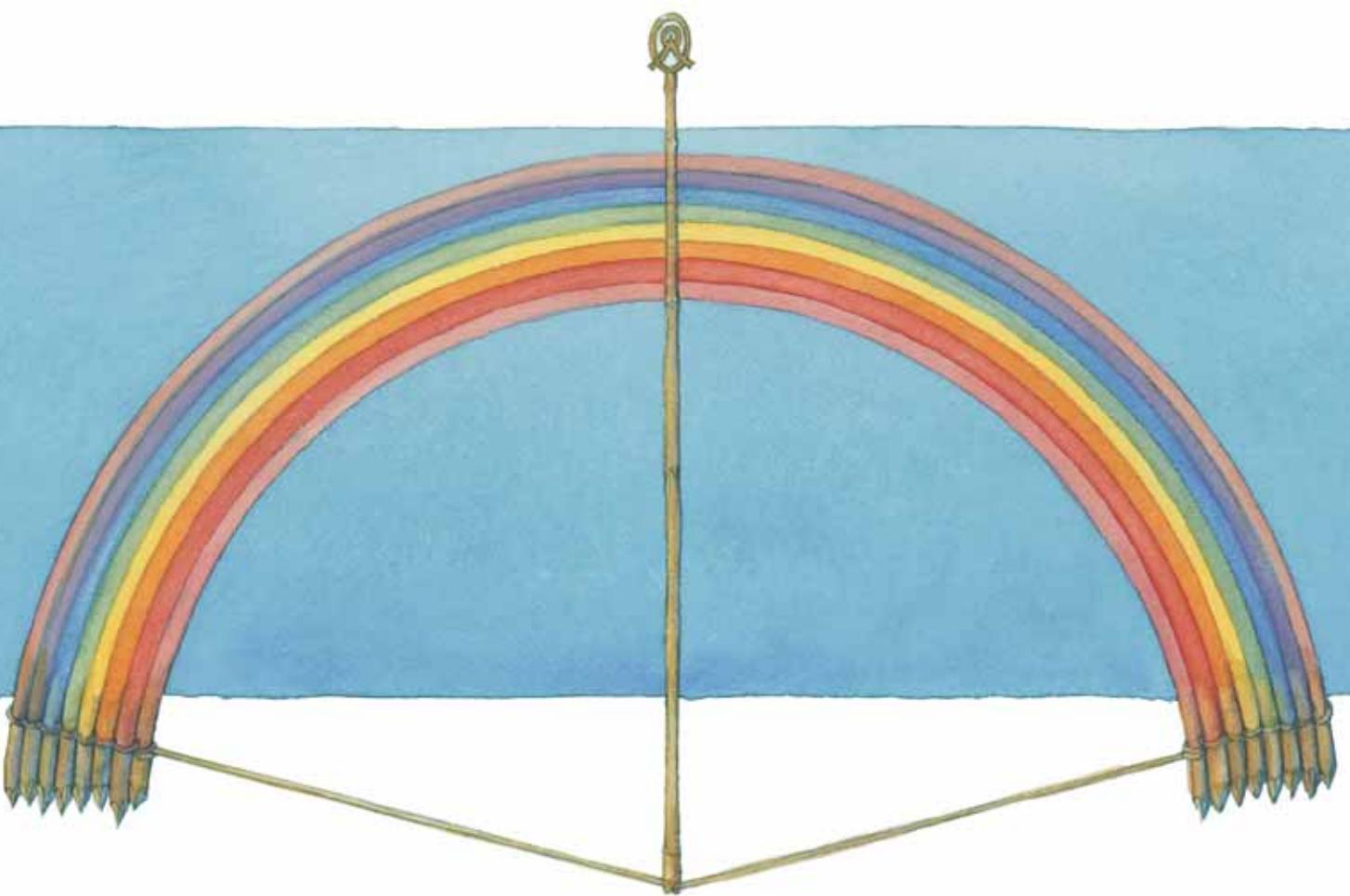
Sada, kada ste pomalo upoznati s prošlošću *Arhiva*, reći će vam nešto i o njegovoj budućnosti. Upravo se priprema ~~velika~~ modernizacija koja će ga učiniti manjim po volumenu, pristupačnijim, pokretljivijim i brže umnoživim. Naime, *Arhiv* se više neće pisati i prepisivati na lišću kaktusa Bol-Bu, već na lišću kaktusa Hu-Ruk jer je tanje i nema tvrde bodlje koje ~~redorito~~ ponekad smetaju pri pisanju. Odsada se više neće pisati ni sokom biljke Ungam, već sokom biljke Untum koji se brže suši.

Prepisivačima *Arhiva* prepustit će se slobodan izbor pera za pisanje, uvažavajući njihovu osobnost i fizičku građu. Čudovišta do 40 cm visine više neće biti obvezatna pisati goleminim, tvrdim orlovskim perom već nekim manjim, primjerenojim.

Orlovskog perja, ionako, ima sve manje, a i za to ste, jasno, odgovorni vi – jedan pravi muškarac ne može biti heroj s vrapčijim perom na šeširu ili perjanici.

Na veliko navaljivanje nekih stalnih i brojnih nestalnih članova Velikoga vijeća čudovišta, dužan sam vas obavijestiti da će ova ~~moja~~^{nata pto} lijepa, draga i ~~pametna~~^{zasebna} *Enciklopedija čudovišta*, potpuno cijela, ovako divna kao što je i vi vidite, napisana našim, a ne nekim vašim jezikom, biti pohranjena u *Arhivu* našega Velikoga Zakona čudovišta na istaknutom mjestu i zauvijek. Uz nju će biti pohranjeni i drugi dokumenti sa ~~zasjedanja~~^{nas} Velikoga vijeća čudovišta koji su, posredno ili neposredno, vezani uz nju i ~~mene~~. Već nakon stotinu godina ona će, vrlo vjerojatno, postati sastavnim dijelom *Izvora Knjige Velikoga Zakona čudovišta*.

I poštovani gospodin Marijanović pridaje upravo tom primjerku *Enciklopedije* veliku važnost jer vjeruje da će to biti jedini primjerak s cjelovitim, nepromijenjenim tekstom i ilustracijama. Naime, on se boji da će razni nakladnici, koji će objaviti ovu knjigu na raznim jezicima, pri prijevodu ponešto promijeniti, ponešto "omekšati", ponešto dodati, a sigurno – još više izbaciti. Bit će mu jako žao ako neke od njegovih ilustracija ne ugledaju svjetlo dana. I mene muči sličan strah, ali puno više zbog mojega teksta, nego zbog njegovih ilustracija.

Glava X.

NAČIN ŽIVOTA ČUDOVIŠTA

Naš je način života, kao i u svih živih bića, ponajprije uvjetovan našim tjelesnim ustrojem, građom. To je bar jasno.

Okviri zadani Velikim Zakona čudovišta drugi su iznimno bitan element koji ga oblikuje. Oni gotovo u potpunosti uređuju onaj dio života koji nazivamo društvenim.

Kad ovdje govorim o tjelesnom ustroju, ponajprije mislim na sposobnost nas, čudovišta, kao živih organizama, da živimo i preživimo u prirodnom okružju. Mi smo, kao i biljke i životinje, fizički pripremljeni i potpuno opremljeni da normalno živimo i funkcioniramo u prirodi i s prirodom. Njezin smo dio i u njoj imamo svoje mjesto. Kako bismo se u njoj osjećali sigurnima, nije nam potrebno, kao vama, da njome vladamo, da je mijenjamo i kontroliramo. Sve što nam treba već je tu – od hladnoće nas štiti krvno, dobre oči i još bolji nos lako pronalaze hrana, naši tvrdi zubi mogu slomiti svaki orah, brze noge, peraje i krila nose nas kamo želimo, naše tvrde pandže doći će do vode i u najvećoj pustinji itd., itd. Vjerujem da su vam poglavља o vanjskom izgledu i građi, o prehrani i razmnožavanju čudovišta dala o tome dovoljno obavijesti.

No, kada bi fizička prilagođenost životnim uvjetima bila jedini element koji predodređuje i oblikuje način života, naš se život, kao ni vaš, ne bi mnogo razlikovao od onoga u morske zvijezde, kišne gliste, puža ili muhe, primjerice. Međutim, on je vrlo različit. Čudovišta, kao i vi ljudi, žive u zajednicama u kojima članovi imaju određenu, ponekad vrlo specijaliziranu ulogu. Način života u takvim skupinama temelji se na pravilima koja reguliraju složene uzajamne odnose pojedinaca, a tako i međuodnose pojedinca i cjeline. Uglavnom, zajednice, pa tako i pojedinci u njima, imaju i svoj društveni život. On je kakvoća i bogatstvo dano samo malobrojnim živim bićima i puno je razvijeniji u nas, čudovišta, i u vas, ljudskih bića. Kad je riječ o nama, možemo odmah reći da je naš društveni život nezamisliv bez Velikoga Zakona. Tu su, prema savjetima i uputama samoga Boga, njegovih bliskih suradnika i, napokon, najmudrijih među nama, čudovištima, postavljene osnove naših običaja i navika.

Usporedimo li naš društveni život s vašim, uočit ćemo veliku razliku.

Mi nismo prisiljeni neprestano raditi i proizvoditi na tisuće potrebnih i milijune nepotrebnih proizvoda kako bismo normalno živjeli. Vama, ljudima, oni su nužni, vi ne možete i ne želite bez njih živjeti. Usred prirodnog okružja, vama je prijeko potrebno i drugo, umjetno, tehničko okružje, zapravo jedan golem inkubator.

Upravo je taj nezaobilazni element vašega života ono što je nama toliko strano.

Mi ne posjedujemo *puno* stvari, nisu nam potrebne.

Eto, sada smo se, ne baš temeljito i precizno, upoznali s osnovama našega načina života. One će vam ipak pomoći da bolje razumijete i lakše nađete koordinate nekim našim "institucijama" i običajima o kojima ću govoriti.

KOLONIJE ČUDOVIŠTA

Kolonijama nazivamo skupine ili zajednice u kojima čudovišta žive. One su najčešće vezane uz prostor na kojemu prebiva i zajednički živi veći broj čudovišta. Prema tome ih možemo podijeliti u dvije skupine. To su: zemljopisno vezane, nepomične kolonije koje nazivamo *stalne* te, nasuprot njima, *pokretne* kolonije čudovišta nomada koje se premještaju s mjesta na mjesto u potrazi za hranom, ili ugodnjim godišnjim dobom.

Kolonije se također dijele prema strukturi i međusobnim odnosima svojih članova. One mogu biti *mješovite, generacijske, obiteljske ili rodbinske, otvorene, interesne, kombinirane* itd. Kombinacijom tih podjela određujemo pojedinu koloniju. Sada ću vam ukratko opisati neke od njih.

Stalne mješovite kolonije su najčešće i najbrojnije. Neke od njih, koje sam i osobno posjetio, imaju čak nekoliko tisuća članova. Čine ih različita čudovišta, razne vrste,

podvrste i tipovi koji, jednostavno, žive na istom, stalnom mjestu, istim ili sličnim načinom života. Treba svakako reći da i u mješovitim kolonijama najčešće brojčano prevladava, jedna vrsta čudovišta. Tako je, primjerice, obično čudovište voda najbrojnije u gotovo 30 posto *stalnih mješovitih kolonija*.

Uz stalne, postoje i *pokretne mješovite kolonije* koje srećemo u letećih čudovišta-nomada i oceanskih čudovišta voda.

Generacijske kolonije postoje u vrsta u kojima se potomstvo i tjelesno bitno razlikuje od roditelja. Njih zapravo čine čudovišta približne starosti koja odrastaju i žive zajedno. Naime, kad jedna ovakva kolonija, čiji su svi članovi u isto doba spolno zreli i aktivni, stvori u kratkom razdoblju obilat pomladak, ona se dijeli. Mlada se čudovišta, pomognuta sa samo nekoliko starijih, odvajaju i osnivaju novu, mladu koloniju. Jedna zdrava *generacijska kolonija* može dati najviše tri takve nove kolonije od kojih je prva redovito najbrojnija. *Stalne generacijske kolonije* s dominacijom običnoga šumskog čudovišta, dakle, mješovite, imaju i do 200 članova.

Puno su rjeđe "čiste" kolonije jedne jedine vrste, a broje najviše pedesetak članova. *Pokretne generacijske kolonije* vrlo su rijetke i malobrojne.

Prave *obiteljske kolonije* imaju malo članova, tek 10 do 20. One su zapravo zajednice čudovišta u nazužem srodstvu. Nešto su češće među čudovištima unaprijed određenoga spola u kojima mladi ostaju dugo živjeti uz roditelje. Tipične su za čovjekolika čudovišta. Vrlo su im slične brojnije *rodbinske kolonije*.

Posebna su vrsta *otvorene kolonije* koje srećemo u slabo naseljenim predjelima u kojima se čudovišta puno i pojedinačno kreću. Ima ih dosta u pustinjama. To su, jednostavno, skrovita mjesta, obično male oaze u kojima se čudovišta sastaju da u društvu prespavaju dan. Odatle odlaze u neku drugu, sličnu koloniju. Članstvo im je raznoliko, mješovito, nestalno i malobrojno.

Interesne kolonije su važne zbog svoje izobrazbene uloge. U njima se okupljaju i žive različita, obično mlađa čudovišta koja veže zajednički interes za određeno znanstveno, umjetničko ili neko drugo područje. Mogu imati 10 do 20 članova. Njima jedno ili dva starija čudovišta svakodnevno prenose svoje znanje i iskustvo, upućujući ih postupno u tajne izabranih područja. Nakon tri do devet godina provedenih u ovakvoj koloniji, čudovišta se redovito vraćaju u svoja rodna okružja u kojima primjenjuju stečeno znanje. Te kolonije ne treba brkati s bespolnim kolonijama *dobroga čovjekolikog čudovišta*.

Postoje i brojne *kombinirane kolonije* koje imaju osobine većega broja već opisanih modela. Dobar je primjer za to velika kolonija Argu-ib-Unuk, smještena na ušću jedne velike rijeke u jedan još veći ocean. To je stalna kolonija jer je uvijek na istom ušću iste rijeke. Međutim, u kišnom razdoblju godine rijeka poplavi cijela prostranstva oko utoka, pa se kolonija preseli, zajedno s obalom, oko 40 km u zaleđe. Kad se vode povlače u korito, i kolonija se vraća, držeći se obale, na prijašnje mjesto. Dakle, govorimo o stalnoj pokretnoj koloniji. Dodamo li tome da u njoj povremeno borave dvije vrste i jedna podvrsta vodenih čudovišta-nomada, tri vrste letećih čudovišta i njima srodne podvrste u migraciji, brojni tipovi i raznorazna pojedinačna čudovišta u prolazu, dolasku, boravku i odlasku, vidimo da je riječ o jednoj stalnoj, pokretnoj, otvorenoj, mješovitoj koloniji. Dio njezina članstva, i stalnog i povremenog, čine vrste koje istodobno žive u raznim zajednicama: neke u generacijskim, neke u rodbinskim, neke u obiteljskim i sl. Na koncu, moramo zaključiti da je Argu-ib-Unuk jedna *stalna pokretna mješovita otvorena generacijsko-obiteljsko-rodbinsko-interesna kolonija*. Jednom riječju – *kombinirana*.

Htio bih, na kraju, napomenuti da nijedna vrsta kolonija nije nekakva zatvorena, definirana organizacija, pa članstvo u njima nije nikakva posebnost. To se odnosi čak i na obiteljske kolonije jer se njima često pridružuju srodna čudovišta koja nemaju svoju obitelj. Dobrodošao je svatko tko u nekoj koloniji želi živjeti, a može je napustiti kada god to zaželi.

Dobro! Sve ove naše lijepе kolonije ne bi postojale bez čudovišta, a čudovišta se najprije moraju roditi. Da vidimo, dakle, kako se to događa.

ROĐENJE ČUDOVIŠTA

Mi smo čudovišta mnogobrojna stvorenja, a svako se od nas jedanput rodilo. Iz toga možete zaključiti da su i za nas rođenja, koliko god ona bila važna, radosna i željno očekivana, ipak česta i uobičajena pojava. No, baš uz uobičajene pojave idu i običaji, a upravo su oni oblik i odraz načina života.

Sam porođaj, kao središnji, dramatski čin rođenja, različit je u različitim čudovišta, ali običaji vezani uz rođenje gotovo su isti.

U najvećeg broja čudovišta, dakle, onih spolno nerazlučenih do parenja, majka – privremena ženka rađa po jednu bebu, na način kojem je pomalo sličan i vaš, ljudski.

Za razliku, naš je jednostavniji jer je porođajni otvor – "loptica" smješten na mjestu vašega pupka, a ne skriven među nogama. Osim toga, beba za majku nije vezana čvrstom pupčanom vrpcem, čak ni u metaforičnom smislu. Stoga nije potrebno

obavljati vaš obožavani ceremonijal presijecanja vrpce kojim se ne služite samo pri porodu, već u svakoj mogućoj prilici i neprilici – pri otvaranju seoskih pošta, zakašnjelih mjesnih vodovoda, pa čak i doniranih izbjegličkih logora.

Prvom porodu, uz svjež roditeljski par, prisustvuje i jedno starije, iskusnije čudovište – da se nađe pri ruci, ako ustreba. Otac je vrlo aktivan, nježan i radoznao. On treba sve dobro naučiti jer će možda, drugi put, baš on biti majka. Sve sljedeće porode obavljaju roditelji zajednički, sami.

Četrnaest dana nakon poroda počinju dolaziti članovi kolonije – upoznati novorođenče.

Slika na sljedećoj stranici:

Prva dva tjedna života čudovište-beba uopće nije druželjubivo.

Tih pola mjeseca "izolacije" nije nastalo zbog straha roditelja da će netko od brojnih posjetitelja doteчьti sa sobom kakav opak virus ili golemu bakteriju, već zato što prva dva tjedna beba vrlo rijetko izlazi iz mamine lopte. Tako je nije moguće vidjeti, a još manje draškati i štipkati. No, kad se jednom napokon udomaći vani, ne može više izbjegći razdragane i radoznale članove zajednice.

Oni je, kako je već običaj, čupkaju za rep, zagledaju sa svih strana, odozdo i odozgo, pa predlažu imena, redovito nadahnuta nekim od njezinih pozitivnih i lijepih obilježja. Ako ona nisu baš lako uočljiva, bebi se može nadjenuti i neko povijesno ime. Svakako, osobine poput velikih ušiju, stalno slinavog nosa ili neprestanog kmečanja nisu previše inspirativne, pa se izbjegavaju. I vi biste sigurno više voljeli da vam se dijete zove Napoleon, Đingis-Kan, ili Aleksandar Mak, nego Trorogić Ćelavi, Nosati Naprčko ili Konjoglav.

Ako veći broj posjetitelja predloži isto ime, beba ima velike šanse da ga ponosno nosi cijelog života.

Jedno takvo doživotno ime može biti: ili samo jedna riječ, ili složenica, ili pak dvije riječi od kojih je druga pridjev. Sva imena, naravno, imaju svoju etimologiju, iako je ona katkad skrivena pod debelim naslagama proteklog vremena, ili pak ~~neznanja~~. *besmisla*. Eto vam sad, za primjer, nekoliko naših jednostavnih imena, da malo čujete kako zvuče: Thupsl, Orlab, Ikhmane, Erktu, Ibstahru, Zazuavuah, Ioouvuh, Pidanetarotomu i slično.

Za imena složenice ne moramo kopati duboko, tu je već spremno moje lijepo, lijepo prevedeno ime, Kakbulznadar: složeno je od riječi "kako" i "znati", vezanih spojnicom koja označava budućnost.